

אמרי שמזאל

פניני תורה ומוסד
מדרש והלכה
על פרשת השבוע

קרח

נערך ונלקט מתוך השיעור השבועי
מפי בנן שיל קדושים האדמו"ר
הרב שומזאל שומעזון מולידנו שליט"א

יד"ל ע"י מוסדות התורה והחסד בית מאיר אשדוד

אמרי שמואל

©

כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד

"בית מאיר"

ע"ש ב"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א

רחוב העצמאות 39

זובע הסיטי אשדוד

מייל: sisat2@gmail.com

לפרטים: 058-4150707

גרפיקה עיצוב וסדר:

א.י.ש. אשדוד

0527627127

כל המעוניין
להקדיש את החוברת
להצלחה, לפואה
או לעלוי נישמת,
ניתן לפנות
ל: 0584150707

לקבלת החוברת
במייל או בוזאצפ,
ניתן לשלוח הודעה
במייל sisat2@gmail.com
בוזאצפ 058-4150707

ברכה והאלחה

חוקרת זו מקדישת לברכתם ולבריאונתם והצלחתם של משפחת קידר, שפזכות מצות פאת הראש שצונתנו בתורתך "לא תקפו פאת ראשכם" ובזכות רבי שמעון בר יוחאי, כמו שזכה הילד אלמוג בן סיון קידר לפאת הראש, בן זופה לתורה ולחפה ומצות ולמעשים טובים ויורה הוראות בישראל בפי אביו ואמו אמן נאח סלה.

יפה בת מרים, שיי וסיון והילדים הילה בת סיון, יואל בן סיון, אלמוג בן סיון
רוני ואסנת והילדים אוראל בת אסנת, שניא בן אסנת, אורי בן אסנת, ערו בן אסנת
יעקוב ויעל והילדים נופר שמחה בת יעל, שניר ישראל בן יעל, עודד שאול בן יעל
חיים וקלי והילדים שחר בת קלי, ליאור בן קלי, נתנאל בן קלי, אביגיל בת קלי
מירי ודוד והילדים עילאי בן מירי, רפאל בן מירי, נעה בת מירי

שהקב"ה ימלא את כל משאלות לבם לטובה ולברכה, ויזכו לבריאונת איתנה
ופרנסה טובה שפע ברכה מזל והאלחה בכל מעשה ידיהם, אמן.

מקדש לרפואתם של

סלביק בן אפרוח
טינה בת שרה

יפה בת מרים
יוסף בן שמחה

מוקדש לעלוי נשמת

בן ציון בן לאה

עודד בן נג'מה

תוכן ענינים

- עונש קורח ועדתו 9
- ❖ אין להתקדם בעבודת ה' דרך מחלוקת 9
- ❖ מהו לשון ויקח קורח? 9
- ❖ מה הטעם שקורח עשה מחלוקת? 10
- ❖ קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זו להילחם עם משה רבינו 10
- ❖ בהתחלה חלק קורח על משה ובסוף כפר בתורה מן השמים 11
- ❖ מיסודות האמונה שנבואת משה רבינו אמת ותורה היא מן השמים 11
- ❖ משה רבינו מוכיח לעמ"י את יסודות האמונה 11
- קורח עשה ליצנות - ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות** 12
- ❖ הליצנות יכולה לשכנע שהצדיק רשע 12
- ❖ גודל הנזק שנוצר על ידי הליצנות 13
- ❖ מעשה באלמנה שדרש קורח 14
- ❖ כוחה של ליצנות להשפיע למרות שיודעים שהכל שקר וכזב 14
- חכמת נשים בנתה ביתה ואיוולת בידיה תהרסנו** 15
- ❖ חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און בן פלת בני ראובן 15
- ❖ "איוולת בידיה תהרסנו" זה אשתו של קורח 15
- ❖ פסול לך שהפסולת תהיה שלך ומזה נתעשר משה 16
- ❖ אשתו של קורח מסיתה אותו 17
- הרי כולם ראו שהמון לא ירד בפתה ביתו של קורח וזה סימן שהוא כבר לא צדיק?** 17
- ❖ בשעה שחלקו על משה הפסיק לרדת המון ואיך בכל זאת המשיכו לחלוק על משה? 18
- ❖ הקנאה מוציאה את האדם מן העולם 18
- ❖ בגלל הקנאה בדוד הרג שאול את כל נוב עיר הכהנים 18
- ❖ חיאל בית האלי 19
- ❖ היו קונים את הכהונה בממון 19
- ❖ כל מי שמקנא גם מה שהיה בידו נוטלים ממנו 20

- 20 ..... הכל מקנאת היא מרעהו.
- 20 ..... אם היינו מאמינים שהכל מהשמים באמת לא היה קנאה בעולם כלל.
- 20 ..... **קודח השתמש ברוח הקודש לדעה.**
- 21 ..... הטעם שהשרה ה' שכינתו על בלעם.
- 21 ..... מה תשובה יש בכך שהעמיד להם נביא מושחת שקלקלם.
- 21 ..... הנביא רואה לפי מה שהוא הכין את עצמו.
- 22 ..... האדם הקים את האריה המת לתחיה.
- 22 ..... מי שלא עבד על המידות יגיע לכפירה בהקב"ה.
- 22 ..... בריאת האדם כדי שישבור ויכניע את המידות הרעות.
- 23 ..... כל עבודת ה' תלויה בתיקון המידות.
- 23 ..... אדם שמכניע את מידותיו הרעות יכול להגיע לדרגה יותר ממלאך.
- 23 ..... כדאי להקב"ה לברוא את העולם בשביל שיהודי יתגבר על מידה רעה.
- 23 ..... העולם עומד בזכות מי ששותק בשעת מריבה.
- 23 ..... **יהודי שיש לו תאוה לדבר עבירה והוא כובש את תאוותו עליו עומד העולם.**
- 23 ..... מעשה בנתן דצוצייתא שהתגבר על יצרו וזכה לעמוד אש.
- 25 ..... כשתראה יהודי שמביישים אותו והוא שותק תבקש ממנו ברכה.
- 26 ..... הבבא סאלי לא אכל כי זה מאוד טעים.
- 26 ..... מי שאוכל בתאוה גדולה אין כוחו מהקדושה.
- 27 ..... **קודח סבר שלא צריך להתגבר על התאוות כדי להיות צדיק וקדוש.**
- 27 ..... מתי אדם זוכה לקדושה.
- 27 ..... יהודי לא יכול לזכות לשום מעלה בעבודת השם בלי שעמל וטרח עליה.
- 27 ..... הטעם שמשנה רבינו ביקש מהקב"ה שיעניש את קורח בעונש הקשה ביותר.
- 28 ..... אם לא יקטעו את היד הזיהום התפשט בכל הגוף.
- 28 ..... שלושה דברים מביאים מחלוקת.
- 28 ..... קורח ר"ת קנאי רתחן חמדן.
- 29 ..... עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו.
- 29 ..... ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עימה.
- 29 ..... שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים.

- 29 ..... ❖ בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך
- 29 ..... ❖ התגבר ואותו הכסף הגיע לו בהיתר
- 30 ..... ❖ איך הצליח קורח להשכיח את כל הטוב שמישה רבינו עשה לעם ישראל?
- 31 ..... ❖ מכל הטוב שעשתה חוה לאדם הראשון הוא זכר רק את הרע
- 31 ..... ❖ את הרע מיד מסתכלים מי עושה את הרע
- 31 ..... ❖ קורח עשה מחלוקת גדולה בעם ישראל לכן נענש בעונש קשה ביותר
- 31 ..... ❖ אפילו התינוקות של קורח נבלעו בתוך האדמה
- 32 ..... ❖ דיבורים הרעים השחיתו את הנפש של התינוקות שכבר לא היה להם תקנה
- 32 ..... ❖ מחלוקת קשה יותר מעבודה זרה
- 32 ..... ❖ המחלוקת מכלה את הגוף הנפש והממון
- 33 ..... ❖ כל מקום שהיה מחלוקת לא יצאו נקיים ולקו בגופם ובממונם
- 33 ..... ❖ הבסיס לכל הברכות זה השלום
- 33 ..... ❖ כדי שיהיה שלום צריך לוותר ולנהוג לפני משורת הדין
- 33 ..... ❖ למה בסיום תפילת שמונה עשרה צועדים שלושה פסיעות אחורה?
- 34 ..... ❖ "ויש ניספה בלא משפט"
- 34 ..... ❖ כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו
- 34 ..... ❖ לא מפני שזה גדול מזה אלא מפני שזה מעביר על מידותיו
- 35 ..... ❖ החפץ חיים התחנן עם אישה יותר מבוגרת ממנו העיקר שלא יהיה מחלוקת
- 35 ..... ❖ המחלוקת נבראה ביום שני לבריאת העולם
- 35 ..... ❖ אילו היה עומד לפני פטירתו האם היה חוטף "מצווה" זו של מחלוקת
- 35 ..... ❖ אם יש מחלוקת נחשב שיש חור בשק ואפילו יהיה בו מטבעות זהב הכל ייפול
- 36 ..... ❖ עגלון טוב לא נכנס לבוץ
- 37 ..... ❖ קורח התפלל מעומק הלב לכן יכלה תפילתו להתקבל
- 38 ..... ❖ תפילת העוברי דרכים יכולה להתקבל כי היא מעומק הלב
- 38 ..... ❖ תפילת הרוצח שכה"ג ימות יכולה להתקבל
- 39 ..... ❖ השיבות אמונת חכמים
- 39 ..... ❖ הים נקרע בזכות האמונה

- 40 ..... בניו של קורח עשו תשובה ברגע האחרון בשעה
- 40 ..... ❖ למנצח לבני קורח מזמור כל העמים תקעו כף
- 40 ..... ❖ אסיר ואלקנה ואביאסף
- 41 ..... ❖ אמר לו הקב"ה למשה רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה
- 41 ..... ❖ שם רשעים ירקב
- 41 ..... ❖ איזהו מחלוקת שלא לשם שמים זה מחלוקת קורח וכל עדתו
- 42 ..... הילולת התנאים הקדושים רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל
- 42 ..... ❖ הריגת עשרת הרוגי מלכות
- 42 ..... ❖ בזכות עשרת הרוגי מלכות הקב"ה מתמלא ברחמים על עם ישראל
- 42 ..... ❖ בזכות עשרת הרוגי מלכות התפילה שלנו מתקבלת בשמים
- 42 ..... ❖ הקיסר גוזר להורגם בגלל עשרת השבטים שמכרו את יוסף
- 43 ..... ❖ השטן אומר להקב"ה וכי כתבת פסוק מיותר בתורה
- 43 ..... ❖ האחים של יוסף הצדיק חזרו לעולם הזה בגלגול בעשרה תנאים
- 43 ..... ❖ אמרו לקיסר תן לנו שלושה ימים
- 44 ..... ❖ רבי ישמעאל פייס את רשב"ג אולי פעם ציערת איזה אלמנה שבאה לשאול שאלה
- 44 ..... ❖ איך הוציאו להורג את רשב"ג ואת רבי ישמעאל כהן גדול
- 45 ..... ❖ איך נולד רבי ישמעאל כהן גדול?
- 46 ..... ❖ רבי ישמעאל למד עם מלאך מט"ט
- 46 ..... ❖ רבי ישמעאל כהן גדול כשהיה ילד קטן נלקח בשבי לרומא
- 46 ..... ❖ בנו ובתו של רבי ישמעאל כהן גדול
- 46 ..... ❖ פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת
- 47 ..... ❖ הכח הגדול של אמירת קדיש אחרי דברי תורה

עונש קורח ועדתו

האר"י הקדוש (ליקוטי תורה תהלים צב), שהפסוק בספר תהילים (צב ג) **"צדיק כתמר יפרח"**, נאמר על קורח, הסופי תיבות של הפסוק צדיק כתמר יפרח הוא קרח, כי בהתחלה קורח היה צדיק גדול וכוונתו היתה לטובה, אבל מעשיו והדרך שלו להשיג התקדמות בעבודת ה' דרך מחלוקת זה לא היה רצוי. וזה לימוד לכל אדם לדורות שבוודאי בשביל הבל הבלים אין לעשות מחלוקת, אלא אפילו אם האדם רוצה להשיג ולהתקדם בעבודת ה', לא יעשה זאת דרך מחלוקת, שלא יפסיד את הכל כמו קורח, שלא רק שלא הרוויח אלא גם הפסיד את הכל ונבלע באדמה.

מהו לשון זיקח קורח?

אומרת לנו התורה (במדבר טז א) ויקח קורח - וצריך להבין מה הפירוש ויקח קורח, את מה הוא לקח?

אלא אומרים רבותינו ז"ל (הובא ברש"י שם) פירושו של דבר, קורח לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס ואתפג, שפירושו נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת, כי כל עם ישראל היו ביחד והסכימו עם משה שהכהונה גדולה תהיה לאהרן. אבל קורח לקח והוציא את עצמו מן הכלל והלך לצד חדש ועשה מחלוקת על משה ואהרן וטען שהאהרן לא צריך להיות כהן גדול אלא הוא.

בעזרת השם בשבת קודש הקרובה אנחנו נקרא בתורה בפרשת קורח, ושם התורה הקדושה מדברת על המחלוקת של קורח ועדתו שנחלקו על משה רבינו.

התורה הקדושה מספרת לנו על קורח שעשה מחלוקת גדולה מאוד בעם ישראל, והצליח קורח לשכנע את רוב עם ישראל כנגד משה רבינו, ולא רק את סתם פשוטי העם הוא הצליח לשכנע, אלא גם את המאטים חמישים ראשי סנהדראות הוא הצליח למשוך בדברים. (רש"י במדבר טז א).

בסופו של דבר הקב"ה העניש את קורח ועדתו בעונש קשה ביותר, שנבלעו בתוך האדמה, כמו שכתוב בתורה (במדבר טז יב) **"ותפתח הארץ את פיה, ותבלע אותם, ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקורח, ואת כל הרכוש"**, למרות שהם נענשו בעונש כה חמור, מכל מקום אומרת הגמרא (סנהדרין קח ב) קורח ועדתו אין להם חלק לעולם הבא כי חטאם כה חמור עד שאין לו כפרה. רואים מכאן עד כמה קשה היא המחלוקת, הרי אפילו מי שבא על אשת איש ח"ו, מ"מ יש לו חלק לעוה"ב, משא"כ קורח ועדתו שעשו מחלוקת אין להם חלק לעוה"ב.

אין להתקדם בעבודת ה' דרך מחלוקת

קורח בהתחלה היה צדיק גדול מאוד, והיה מנושאי ארון ברית ה', והיתה לו רוח הקודש. ולא עוד אלא אומר רבינו

להילחם עם משה רבינו ולהיות בטוח שהוא ניצול, וכי הוא לא פחד אלא הוא ייענש, הרי אדם בורח מכל צד של סכנה אפילו הכי קטנה וכל שכן סכנה גדולה כזו שמשה רבינו מזהיר אותו שהוא ימות.

אלא מבאר המדרש קורח עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר כל אלה בנים להימן (דברי הימים-א כה, ה), אמר אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה. ומבואר שקורח היה בטוח שהוא ינצל בגלל ששמואל יצא ממנו, ושמואל שקול כנגד משה ואהרן, וכן יצאו ממנו עשרים וארבע משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, אבל הוא טעה כי מי שעושה מחלוקת למרות כל מה שיצא ממנו הוא ייענש.

אבל מצד שני רואים למרות שהאב עושה מחלוקת, מ"מ גדול כוחה של התשובה, הרי בניו עשו תשובה וניצלו, ובזכות זה יצא מהם שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, וכן יצאו מהם עשרים וארבע משמרות כולם מתנבאים ברוח הקודש, עד כדי כך גדול כוחה של התשובה.

מה הטעם שקורח עשה מחלוקת?

מה הטעם שקורח עשה מחלוקת, הרי קורח פיקח היה, והיה צדיק גדול מנושאי ארון הברית, וכן לא היה חסר לו כסף הרי הוא היה עשיר גדול שמצא את האוצרות שפרעה הטמין במצרים, אם כן מה ראה להכניס עצמו לשטות זו לחלוק על משה רבינו ולכפור בהקב"ה?

אלא מבאר המדרש (תנחומא קורח ג הובא ברש"י שם) קורח עשה חשבון כזה, ללוי בנו של יעקב אבינו, היו שלושה בנים. גרשון, קהת, ומררי. לקהת נולדו ארבעה בנים, עמרם, יצהר, חברון, ועוזיאל (זהו גם סדר לידתם). מעמרם שהוא הבכור, יצאו משה - שקיבל מלכות, ואהרן - שקיבל כהונה, הבן הבא בתור זה יצהר אבי קורח, לכן חשב קורח שמגיעה לו הנשיאות, אולם משה על פי ה' נתן את הנשיאות לאליצפן בן עוזיאל שהיה הבן הרביעי הצעיר ביותר. וקורח חלק על זה ואמר מי ראוי ליטול את השנייה, לא אני, שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מינה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.

קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זו להילחם עם משה רבינו

שואל המדרש (תנחומא קורח ה הובא ברש"י במדבר טז ז) קורח שפיקח היה מה ראה לשטות זה להקטיר קטורת ומשה מזהיר שרק אחד ינצל, והשאר ימותו, איך הוא לא פחד למות, וכן איך הוא לא פחד

והיסוד השמיני הוא תורה מן השמים. והוא, שנאמין שכל התורה הזו הנמצאת בידינו היום הזה היא התורה שניתנה למשה, ושהיא כולה מפי הגבורה, כלומר שהגיעה עליו כולה מאת ה' הגעה שקורים אותה על דרך ההשאלה דבור, וכו', והדבור המורה על היסוד הזה השמיני הוא אמרו בזאת תדעון כי ה' שלחני וכו' כי לא מלבי'.

וכן אנו אומרים בפיוט של י"ג עיקרים אני מאמין באמונה שלמה. שנבואת משה רבנו עליו השלום היתה אמיתית. ושהוא היה אב לנביאים. לקודמים לפניו ולבאים אחריו: (נבואת משה).

וכן אני מאמין באמונה שלמה. שכל התורה המצויה עתה בידינו היא הנתונה למשה רבנו עליו השלום: (תורה משמים)

משה רבינו מוכיח לעמ"י את יסודות האמונה

כדי להוכיח לעם ישראל את השני דברים הללו משה רבנו אומר (במדבר טז כז והלאה), 'סורו נא מעל אוהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם וכו', ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי, אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני, ואם בריאה יברא ה' ופצתה האדמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם וירדו חיים שאלה וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'.

בהתחלה חלק קורח על משה ובסוף כפר בתורה מן השמים

מובא בירושלמי סנהדרין (י א), בהתחלה מהקנאה קורח חלק רק על משה רבינו, ואמר שמשה הוא לא שליח של הקב"ה, אבל הודה שהתורה היא מן השמים. אבל לבסוף הגיע קורח לכפירה גם בתורה מן השמים, ואמר קורח ח"ו אין תורה מן השמים ואין משה נביא ולא אהרן כהן גדול.

מיסודות האמונה שנבואת משה רבינו אמת ותורה היא מן השמים

רואים עד כדי כך גדול כוחה של המחלוקת שמאבדת מן האדם את כל עולמו והוא מתדרדר עד לכפירה ממש בעיקרי האמונה.

האמונה בתורה מן השמים היא מעיקרי האמונה וכמו שכתב הרמב"ם בפירושו למשניות (סנהדרין י א), 'והיסוד השביעי נבואת משה רבינו. והוא, שנאמין שהוא אביהן של כל הנביאים שקדמו לפניו והבאים אחריו, הכל הם למטה ממנו במעלה, והוא בחר ה' מכל המין האנושי, אשר השיג ממנו יתעלה יותר ממה שהשיג ושיג כל אדם שנמצא ושימצא. ושהוא עליו השלום הגיע לתכלית הרוממות מעל האנושיות עד שהשיג המעלה המלאכית ונעשה במעלת המלאכים, לא נשאר לפניו שום מסך שלא קרעו ולא עצר בעדו שום מעצור גופני, ולא נשאר בו שום דבר מן החיסרון לא מעט ולא הרבה.

להבין מה הכפילות כי ה' שלחני לא מליבי, הרי ברור שאם ה' שלחו זה לא מליבו.

אלא הכפילות בלשון מעידה על שני עניינים אלו, א. "כי ה' שלחני", בא להוכיח שנבואתו של משה היא אמיתית ולא משה המציא אותה. ב. "כי לא מליבי" בא להוכיח שהתורה מן השמים והכל בציווי הבורא יתברך.

ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבקע האדמה אשר תחתיהם, ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש, וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל".

וכאשר משה מוכיח לעם ישראל את עונשם של קורח ועדתו הוא אומר "בזאת תדעון כי ה' שלחני כי לא מליבי" וצריך

קורח עשה ליצנות - ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות

קורח לשכנע את רוב עם ישראל נגד משה רבינו?

אלא אומרים חז"ל קורח הצליח על ידי ליצנות שהיה עושה על משה רבינו. ועד כדי כך גדול חומרה של הליצנות שקורח גרם שכל אחד יקנא למשה רבינו מאשתו.

ומכאן למדו חכמים כמה קשה ענין הליצנות, שעל ידי ליצנות אפשר לקרר כל דבר של קדושה, אפילו אם הרב יגיד דברי תורה שחודרים ללב, אבל אם יבוא אדם בליצנות אחת יהרוס ויקרר את הכל כי ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות.

כמו שהאר"י בזה הרמח"ל בספר מסילת ישרים (פרק ה) לבאר את רעת השחוק והלצון, שמי שטובע בו, הוא כמי

אומרת הגמרא (סנהדרין קי א) קורח הצליח לשכנע כמעט את כל עם ישראל שהוא צודק, ולא די במה שהצליח לשכנע שמשה רבינו מינה את אהרן שלא על פי ה', אלא קורח הצליח לשכנע את עם ישראל שמשה רבינו חשוד באשת איש, וכמו שמובא בגמרא (שם) על הפסוק (טז ד), "וישמע משה ויפול על פניו, מה שמועה שמע? אמר רבי שמואל א"ר יונתן: שחשדוהו מאשת איש. שנאמר (תהלים קו טז), 'ויקנאו למשה במחנה', א"ר שמואל בר יצחק: מלמד שכל אחד ואחד קינא לאשתו ממשה".

הליצנות יכולה לשכנע שהצדיק רשע

לכאורה צריך להבין הרי משה רבינו היה קדוש עליון, ולא עוד אלא שפירש מאשתו, ואם כן איך בכל זאת הצליח

גדול מן ההתעוררות וההתפעלות מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שומעו ענינים שיעירוהו אל החשבון והפשפוש במעשים, ובכח הליצנות יפיל הכל לארץ ולא יעשה בו רושם כלל. ולא מפני חולשת הענינים ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כח הליצון ההורס כל עניני המוסר והיראה.

והנה הנביא ישעיה היה צווח על זה ככרוכיאי, כי היה רואה שזה היה מה שלא היה מניח מקום לתוכחותיו שיעשו רושם והיה מאבד תקותם של החוטאים, והוא מה שאמר (ישעיה כח כב): ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם. וכבר גזרו אמר חכמים זכרונם לברכה (ע"ז יח ב): שהלץ מביא היסורין עליו, והוא מה שהכתוב עצמו מבאר בפירוש (משלי יט כט): נכוננו ללצים שפטים, כי זה הוא דבר שהדין נותן אותו, כי מי שמתפעל מן ההתבוננות ומן הלימודים, אינו צריך שיתיסר בגופו, כי כבר ישוב מחטאותיו בלי זה מכח הרהורי תשובה שיוולדו בלבבו על ידי מה שיקרא או שישמע מן המוסרים והתוכחות. אך הלצים שאינם מתפעלים מן התוכחות מפני כח ליצנותם, אין להם תיקון אלא השפטים, שאלה לא יהיה כח בליצנותם לדחותם מעליהם כאשר ידחו המוסרים. והנה כפי חומר החטא ותולדותיו, החמיר השופט האמיתי בעונשו והוא מה שלמדונו ז"ל (ע"ז יח ב): קשה הליצנות שתחלתו יסורין וסופו כליה, שנאמר: פן יחזקו מוסריכם כי כלה ונחרצה שמעתי וגו'.

שטובע בים הגדול שקשה מאד להמלט ממנו. כי הנה השחוק - הוא מאבד את לב האדם, שכבר אין הטעם וההדיעה מושלת בו, והרי הוא כשכור או שוטה אשר אי אפשר לתת להם ערמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה, והוא מה שאמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ב ב): לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה - זו עושה. וחכמים זכרונם לברכה אמרו (אבות ג ג): שחוק וקלות ראש מרגילים את האדם לערוה. כי אף - על פי שחמורה היא הערוה אצל כל בן - דעת ולבו ירא מקרב אליה מכח הציור שכבר נצטייר בשכלו מאמיתת גודל פשעה ורוב עונשה, הנה השחוק וקלות ראש ממשיכים אותו מעט מעט ומקריבים אותו הלוך וקרב שתהיה היראה סרה מעליו מעט מעט מדריגה אחר מדריגה, עד שיגיע על העון עצמו ויעשהו.

וכל כך למה, לפי שכמו שכל מציאות הזהירות תלוי בשימת הלב על הדבר, כן כל עצמו של השחוק אינו אלא מסיר הלב מן המחשבות הישרות והעיוניות, ונמצא שלא יבואו הרהורי היראה בלבו כלל.

גודל הנזק שנוצר על ידי הליצנות

ותראה קושי הליצון והשחתתו הרבה, כי כמו המגן המשוש בשמן אשר ישמיט ויפיל מעליו החצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שיגיעו אל גוף האדם - כן הליצון מפני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אחד ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי

מעשה באלמנה שדרש קורח

דוגמא לליצנות שעשה קורח מובא במדרש תהלים (שוחר טוב, בובר מזמור א) ובמושב לצים לא ישב, זה קורח, שהיה מתלוץץ על משה ואהרן, מה עשה, כינס עליהם כל הקהל, שנאמר (במדבר טז יט) "ויקהל עליהם קורח את כל העדה", התחיל לומר לפנייהם דברי ליצנות, שמעו ואספר לכם מעשה שאירע לאלמנה עלובה שהיתה גרה בשכונתי.

וכך היה המעשה, אלמנה אחת יש בשכונתי, ועמה שני נערות יתומות, והיה לה שדה אחת, באתה לחרוש, אמר לה משה לא תחרוש בשור ובחמור יחדו (דברים כב י), באת לזרוע, אמר לה שדך לא תזרע כלאים (ויקרא יט ט), באתה לקצור ולעשות ערימה, אמר לה לקט שכחה ופיאה, באתה לעשות גורן אמר לה תני לי תרומה ומעשר ראשון ומעשר שני, הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו, מה עשתה עניה, מכרה את השדה, וקנתה שתי כבשות, כדי ללבוש מגזותיהן, וליהנות מפירותיהן כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה תני לי את הבכורות, שכך אמר לו הקדוש ברוך הוא, כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך וגו' (דברים טו ט), הצדיקה עליה את הדין, ונתנה לו את הולדות, הגיע זמן גזיזה וגזזה אותן, בא אהרן ואמר לה תני לי ראשית הגז, אמרה אין בי כח לעמוד

באיש הזה, הריני שוחטתן ואוכלתן, כיון ששחטתן, בא אהרן ואמר לה תני לי הזרוע והלחיים והקבה, אמרה אחר ששחטתי אותן לא נוצלתי מידך, הרי הם חרם עלי, אמר לה אם חרם הן כולן שלי, דכתיב כל חרם בישראל לך יהיה (במדבר יח יד). ונטלן והלך לו, והניחה בוכה עם שתי בנותיה, אריך כדין הא בזתה עלובתא, כלהן עושין ותולין בהקב"ה.

כוחה של ליצנות להשפיע למרות שיודעים שהכל שקר וכזב

מהסיפור הזה שסיפר להם קורח רואים עד כמה גדול כוחה של ליצנות, אע"פ שהשומעים יודעים שכל מה שמדבר בעל הליצנות הוא שקר וכזב, בכל זאת נכנסים הדברים לליבם. הרי כשהיו ישראל במדבר לא היה מקום לא לחרישה ולא לזריעה, כמו שאומר הכתוב (במדבר כ ה), לא מקום זרע ותאנה וגפן ורמון, אם כן מהיכן היתה לאותה אלמנה שדה שחרשה אותה וזרעה אותה ואהרן תבע ממנה את מתנותיה. ועוד שעדיין לא נצטוו על מצוה זו של מתנות, ועוד בהיותם במדבר לא היו חסר להם כלל בעיני מזונות, הרי הכל היה יורד להם מן השמים, אם כן כיצד מתה אלמנה זו מרעב. אלא כל הדברים האלה המציא קורח מליבו כדי לדבר ליצנות, ונכנסו הדברים לליבם של מחוסרי הדעת.

חכמת נשים בנתה ביתה ואיוולת בידיה תהרסנו

למזיה' (-ישבה ליד הפתח וסתר שעה) 'כל דאתא חזיה הדר' (-כשבאו שלוחי קורח להביאו, ראו אותה בחוסר צניעות וחזרו בהם), 'אדהכי והכי אבלעו להו' (-בינתיים, נסתיימה המרידה, וקורח ועדתו מתו בבליעה באדמה).

רואים אנו שאון בן פלת ניצל בזכות אשתו ועליה נאמר "חכמות נשים בנתה ביתה"

"איוולת בידיה תהרסנו" זה אשתו של קורח

לעומת זאת ואיוולת בידיה תהרסנו זה אשתו של קורח, אומרת הגמרא, איתתיה דקורח אמרה ליה 'חזי מאי קעביד משה, איהו הוה מלכא, לאחווה שוויה כהנא רבא' (אשת קורח הסיתה אותו, ראה משה מינה עצמו למלך ואת אחיו לכהן גדול), 'לבני אחוהי שוינהו סגני דכהנא' (את בני אחיו מינה לסגני כהונה), 'אי אתיא תרומה אמר 'תיהוי לכהן', אי אתו מעשר דשקילתו אתון אמר 'הבו חד מעשרה לכהן' (אם מביא חקלאי תרומה הוא מבקשו לכהן ואם מעשר הוא מבקש עשירית גם כן לכהן), 'ועוד דגיזי ליה למזייכו ומיטלל לכו כי כופתא עינא יהב במזייכו' (ועוד שביזה אתכם בכך שגילחו כל שערותיכם והניף אתכם בבזיון כגללים, וכן נתן עינו בשערכם לכער אתכם), 'אמר לה 'הא איהו נמי קא עביד?' (והרי גם משה התגלח), 'אמרה ליה 'כיון דכולהו רבותא דידיה אמר איהו נמי 'תמות נפשי עם פלשתיים' (כיון שרצה לבזות אתכם

חז"ל אומרים (גדה מה ב) הקב"ה נתן לאישה בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר, כי האישה היא היסוד של הבית היא יכולה לגרום שהיסודות של הבית יהיו טובים וחזקים והיא יכולה לגרום להיפך ח"ו, כל הבית היהודי תלוי באישה, וזה מה שאמר שלמה המלך בספר משלי (יד א) "חכמת נשים בנתה ביתה ואיוולת בידיה תהרסנו."

חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און בן פלת בני ראובן

פסוק זה נאמר על אשתו של און בן פלת, וכמו שהגמרא במסכת סנהדרין (קט א) מפרטת את מה שאירע עם און בן פלת 'אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו: אמרה ליה: מאי נפקא לך מינה?' (-כלומר, מה יצא לך מהשתתפותך איתם?), 'אי מר רבה אנת תלמידא ואי מר רבה אנת תלמידא' (-אם משה המנהיג אתה התלמיד, אך גם אם קורח המנהיג אתה תלמידו).

'אמר לה מאי אעביד הואי בעצה ואשתבעי לי בהדייהו' (-אמר לה, מה אעשה וכבר הייתי בתכנון המרד במשה ונשבעתי להם שאבוא), 'אמרה ליה: ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו'... (אמרה לו יודעת אני שהעדה צנועים) 'אמרה ליה 'תוב דאנא מצילנא לך' (-אמרה לו: שבו ואני אצילך), 'אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי' (-השקתו יין ושתה לשוכרה ונרדם), 'אותבה על בבא וסתרתי

אומרת לה תראי כמה תכשיטים יקרים הביא לי בעלי ואת מה בעלך הביא לך? והיתה ציפורה עונה לה בעלי הביא לי את הדבר היקר ביותר בעולם את התורה הקדושה, וזוהי התורה של משה רבנו שנקראת על שמו, ואשתו של קורח לגלגלה על הדברים.

אומר המדרש בשעה שהקב"ה אמר למשה רבינו להכין את לוחות הברית שהיו עשויות מאבן יהלום יקר, אמר משה היכן אני ימצא מחצב של יהלומים?

א"ל הקב"ה בתוך האהל שלך תחפור באדמה ותמצא שם מחצב של יהלומים, ומשם תכין את לוחות הברית ומה שנשאר יהיה שלך, כמו שכתוב (שמות לד א) פסול לך ודרשו חז"ל (נדרים לח א) הפסולת יהיה שלך, ומזה נתעשר משה, ומשם נתן משה לאשתו יהלום יקר, ואמר לה לכי ותעשי לך טבעת אצל אהליאב, וכשראה אהליאב את האבן יהלום של ציפורה נדהם ואמר לה שזה היהלום היקר ביותר בעולם, ונתפרסם הדבר. כשענדה ציפורה את הטבעת, עזבו כל הנשים את אשתו של קורח ורצו לראות במו עיניהן את האבן המיוחדת בטבעת של ציפורה.

והיתה אשתו של קורח מקנא קנאה גדולה עד שהיתה מסיתה את בעלה יום יום נגד משה רבינו, עד שבסוף בעלה שמע לה, כי בתחילה קורח היה צדיק אבל בסוף אשתו הצליחה להסית אותו כנגד משה רבינו.

הסכים גם לעצמו לעשות כן). רואים עד כדי כך אשתו של קורח משכנעת את קורח מכל הצדדים שמשה רבינו שונא אותו, ועד כדי כך הוא מוכן לעשות כן גם לעצמו, כמו תמות נפשי עם פלשתים שמשון הגיבור העדיף למות ביחד עם הפלשתים, העיקר שהוא יוכל להרוג מהם, כך משה רבינו מוכן להיות קירח, העיקר שגם אתה תהיה קירח. ומה אנו לומדים מזה שכאשר רואים מחלוקת לא מתווכחים עם בעלי המחלוקת כלל, קורח היא צריך לומר לה שאינו רוצה לשמוע כלל בקולה ולא מעונין לדבר בזה כלל, כי ברגע שהוא דיבר עימה היא הפילה אותו.

מסכמת שם הגמרא את הכתוב במשלי (יד א): "חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידיה תהרסנו". "חכמות נשים" – זו אשתו של און בן פלת. "ואולת בידיה תהרסנו" – זו אשתו של קורח.

פסול לך שהפסולת תהיה שלך ומוזה נתעשר משה

למה אשתו של קורח הסיתה אותו כנגד משה רבינו?

אלא מובא במדרש (אשת חיל ח"א עמ' קע בשם האור החיים) שקורח היה עשיר גדול והיה קונה לאשתו תכשיטים יקרים מאוד, ולעומת זאת אשתו של משה ציפורה היתה בעניוה, והיתה אשתו של קורח, לועגת לציפורה אשת משה והיתה

של תכלת קיימת את המצוה, כל שכן אם כל הטלית תכלת שתקיים את המצוה, אלא סימן שכל המצוות שאמרת בדית אותם מהלב שלך, והוסיפו עוד לשאול את משה רבינו בית שהוא מלא בספרי תורה האם הוא חייב במזוזה? אמר להם משה חייב, אמרו לו בכל הספר תורה יש מאתים שבעים וחמש פרשיות, ובמזוזה יש שני פרשיות אם שני פרשיות פוטרות את הבית ממזוזה, ספר תורה שלם כל שכן שיפטור את הבית ממזוזה, אלא ודאי שאת הכל בדית מליבך, והצליח קורח לגרור אחריו כמעט את כל עם ישראל.

אמרו חכמינו ז"ל שבודאי סיבת מחלוקתו של קורח על משה רבינו לא היתה על הקושיות האלו ששאל את משה רבינו, על טלית שכולה תכלת ועל בית מלא ספרי תורה, כי עליהם ודאי היתה תשובה שמיישבת את הדעת. אלא לקורח היתה מטרה אחרת לחלוק על משה רבינו ולכפור בהקב"ה והוא לא רצה לשמוע את התשובות.

אשתו של קורח מסיתה אותו

אומר המדרש (מדרש משלי יא כז והובא ברבינו בחי"ט א), בכל יום כאשר היה בא קורח היתה אשתו לועגת על משה רבינו ושאלה את קורח מה למדתם היום? א"ל מצוות ציצית שהיא נוהגת בבגד שיש לו ארבעה כנפות, ולמדנו שצריך להטיל בו שלוש חוטים של צמר לבן וחוט אחד של צמר צבוע בצבע תכלת, כי תכלת דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד. ואמרה לו תלבש בגד שכולו צבוע בצבע תכלת ותשאל את משה טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או לא? וכן תשאל את משה בית מלא בספרי תורה האם חייב במזוזה?

מה עשה קורח עמד וכינס מאתים וחמישים ראשי סנהדראות והלבישן טלית שכולה תכלת ובאו ועמדו לפני משה רבינו ושאלו אותו טלית שכולה תכלת האם חייבת בציצית או פטורה? אמר להם משה חייבת התחילו לצחוק על משה רבינו ואמרו לו אם יש בציצית ארבעה חוטים

הרי כולם ראו שהמן לא ירד בפתח ביתו של קורח זוה סימן שהוא כבר לא צדיק?

כמו שאמרו חז"ל (יומא עה א) שהמן היה מגלה את עונותיהם של ישראל מי שהיה חוטא המן היה מגיע רחוק ממנו, ורק לצדיקים המן היה יורד על פתח ביתם?

שואלים רבותינו ז"ל לכאורה צריך להבין איך התפתו רבים אחר קורח, הלא ראו שהמן ירד בבוקר על פתחי משה ואהרן, וקורח נדד למרחקים אחר מנתו

ומכאן רואים שכשנכנס באדם קנאה הוא יסכים להפסיד כל מה שיש לו גם בעולם הזה וגם בעולם הבא, העיקר ללכת אחרי הקנאה.

כי אדם שהולך אחרי הקנאה או אחרי התאוה או אחרי הכבוד הוא כמו עיוור שהולך בחושך, וגם כשהוא עומד ליד תהום גדול הוא ממשיך ללכת, כך אדם שהולך אחרי הקנאה הוא מסכים לאבד את הכל כי הוא כמו עיוור שלא רואה שום דבר.

בגלל הקנאה בדוד הרג שאול את כל נוב עיר הכהנים

וכן אנו מוצאים בנביאים שהקנאה שהייתה בין שאול המלך לדוד המלך מחמת מה היתה?

אלא מבואר בנביא שזה על שאמרו (שמואל א יח ז) 'היכה שאול באלפיו ודוד ברבבותיו ומאותו יום רדף שאול אחרי דוד להורגו. ויחר לשאול מאד וירע בעיניו הדבר הזה ויאמר נתנו לדוד רבבות ולי נתנו האלפים ועוד לו אך המלוכה ויהי שאול עוין עוין את דוד מהיום ההוא והלאה'.

ובגלל הקנאה שקינא שאול בדוד הרג שאול את נוב עיר הכהנים וקרע ה' מלכותו, וכמו שמסופר בנביא ששאול המלך ביקש להרוג את דוד, ודוד היה בורח והגיע דוד לנוב עיר הכהנים, והגיע אל אחימלך הכהן ולא ידע אחימלך הכהן שדוד בורח משאול, שאל אותו מה אתה

בשעה שחלקו על משה הפסיק לרדת המן ואיך בכל זאת המשיכו לחלוק על משה?

ועוד צריך להבין הרי כתב בספר שבט מוסר (פרק ל"ז) ותדע כמה קשה המחלוקת לפני הקדוש ברוך הוא, שבמעשה העגל שהיו בשלום לא נפסק המן, עד שהקריבו ממנו לפני העגל (תנחומא תשא יד מ'חזקאל טז, יט. נחמיה ט, כ). ובמחלוקתו של קורח לא ירד באותו יום! והלא חיייהם היו תלויים בו ופחדו מהפסקת המן (יומא עה ב) ואותנתו להם מן השמים שאם ילכו אחר קורח צפויים למות מרעב, ובכל זאת הלכו אחרי קורח, ולכאורה איך המרו על חיייהם והלכו אחר קורח?

ועוד צריך להבין שאנחנו רואים שמשה רבינו אמר לקורח ועדתו שמחר בבוקר יקטירו קטורת, ומכל המאתים וחמישים איש שיקטירו קטורת הקב"ה יבחר רק באדם אחד והשאר כולם ימותו, ואע"פ שידעו שכולם ימותו הם הסכימו להקטיר קטורת ולא חזרו בהם, ולכאורה הרי בתוך ליבם הם ידעו שמשה רבינו הוא הצדיק האמיתי ולא הם, וידעו בוודאי שהקב"ה יבחר במשה ואהרן ולא בהם ואם כן איך זה שהסכימו להקטיר קטורת?

הקנאה מוציאה את האדם מן העולם

אלא באה התורה ללמדנו מה שכתוב במשנה בפרקי אבות (ד כא) הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, והכוונה מהעולם הזה ומהעולם הבא.

תראה הבנים שלך מתים, אבל בגלל הכבוד המשיך לבנות את החומות אפילו שרואה שעוד בן מת, ועוד בן מת, כי כשנכנס באדם תאוות הכבוד הרי הוא כמו עיוור.

היו קונים את הכהונה בממון

הגמרא מספרת שבבית המקדש השני היו מוכרים את התפקיד של כהן גדול בכסף מי שהיה משלם הכי הרבה היו ממנים אותו להיות כהן גדול, וידוע שהכהן הגדול היה נכנס לקודש הקודשים ביום הכיפורים, ואם היה בכהן הגדול איזה עוון היה מת ולא היה יוצא חי, והיו באים כל מיני עשירים מבני ישראל לקנות את התפקיד של כהן גדול, והיו מזהירים אותם תדע לך לא כדאי לך להיות כ"ג כי יש בידך עוון ואתה תיכנס לקודש הקודשים אתה תצא מת, ולא היה איכפת להם כי כשאדם רודף אחרי הכבוד הוא לא רואה שום דבר, וכל שנה היו מחליפים כ"ג כי כולם היו מתים ובכל זאת היו ממשיכים לרדוף אחרי תפקיד כ"ג.

כי הרי בית המקדש השני היה קיים 420 שנה, ומתוכם שמעון הצדיק 40 שנה היה כה"ג, יוחנן כהן גדול 80 שנה היה כה"ג, ר' ישמעאל כהן גדול 10 שנים היה כה"ג, נשאר 290 שנה, ובזמן בית המקדש השני היו 300 כהנים גדולים רואים אנחנו שכל השלוש מאות כהנים היו בקושי שנה בתפקיד והיו מתים, והיו מזהירים את הכוהן תיזהר הרי אתה לא צדיק גדול ובכל זאת היה נכנס למה? כי אדם שנגוע בכבוד הרי הוא כמו עיוור שלא רואה כלום.

עושה כאן חתן המלך? א"ל אני בא בשליחות חשובה אבל עכשיו אני רעב שלא לקחתי צידה לדרך ואני מבקש לאכול, נתן לו לאכול מלחם הפנים, א"ל לא לקחתי איתי חרב יש לך, נתן לו חרב, א"ל תשאל באורים ותומים לאן אני ילך? בא דואג האדומי וסיפר לשאול שאחימלך משתף פעולה עם דוד וכעס שאול וציווה להרוג את כל נוב עיר הכהנים.

וכל זה הגיע בגלל הקנאה, שאין לך מידה גרועה ממידת הקנאה הרי שאול המלך לא היה אדם פשוט, והגמ' (יומא מב ב) אומרת בזמן שמינו את שאול למלך על ישראל היה כתינוק בלי חטא, רואים אנו שאפילו האדם השלם על ידי קנאה יכול להגיע לדרגה הפחותה ביותר,

היאל בית האלי

וכך אנחנו רואים שהנביא מספר אחרי שיהושע בן נון החריב את החומות של העיר יריחו עמד יהושע וקילל ואמר מי שינסה לבנות מחדש את החומות של העיר יריחו, כאשר הוא יתחיל את היסודות ימות בנו הראשון, וכאשר יסיים לבנות את החומות ימות בנו האחרון, והיה יהודי שקראו לו חיאל בית האלי והיו לו עשרה בנים, ולא שמע בקול יהושע, וכשהתחיל לבנות את היסודות של החומות של יריחו, מיד מת בנו הגדול ובאו ואמרו לו תעצור תראה הקללה של יהושע התקיימה והבן שלך הגדול מת, אבל הוא לא עצר והמשיך לבנות ומת עוד בן ועוד בן עד שמתו כל עשרת בניו, והיו באים ואומרים לו תעצור

הכל מקנאת היא מרעהו

שלמה המלך אומר בקהלת (ב יח) הסיבה לכל הצרות שיש בעולם ולכל הבעיות ולכל המחלות היא הקנאה, שנאמר "וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו גם זה הכל ורעות רוח".

אם היינו מאמינים שהכל מהשמים באמת לא היה קנאה בעולם כלל

כותב רבינו הרמח"ל בספרו הקדוש מסילת ישרים (פרק יא), אם היינו מאמינים שהכל מהשמים באמת לא היה קנאה בעולם כלל, הרי אין אדם נוגע במוכן לחבירו כמו שאומרת הגמרא (יומא לח ב). ורואים שאפילו כמלא נימא שזו שערה קטנה אי אפשר לקחת לאדם אם זה הוכן בשבילו.

וכן אדם שהולך אחרי התאוה הוא כמו עיוור שלא רואה כלום, ואפילו שכולם באים ואומרים לו תראה אתה הורס את החיים שלך אתה הורס את המשפחה שלך אתה הורס את השלום בית שלך, ואיך זה יכול להיות שאדם שהוא חכם גדול ופיקח וכולם מזהירים אותו, והוא כאילו לא שומע ולא רואה. אלא זה מה שלימדו אותנו חז"ל כי בשעה שנכנס באדם תאוה הוא כמו עיוור שלא רואה כלום.

כל מי שמקנא גם מה שהיה בידו נוטלים ממנו

הגמרא במסכת סוטה (ט ב) אומרת, כל מי שמקנא לא די שלא מרוויח את מבוקשו, אלא גם מה שהיה בידו נוטלים ממנו מניין? מקורח שביקש גדולה שלא שייכת לו, ובסוף הפסיד את הכל ונטרד מהעולם הזה ומהעולם הבא.

קורח השתמש ברוח הקודש לרעה

המידות הרעות הקנאה התאוה והכבוד, לכן הוא השתמש ברוח הקודש לרעתו, כי רוח הקודש לא אומרת לאדם בבירור מה לעשות, רק האדם לפי מה שהוא זיכך את עצמו הוא מבין, וקורח שקינא לא הבין נכון את הרוח הקודש.

כי אדם שנכנס בו מידה רעה גם את הטוב שיש בו היא תהפוך לרע, ועם המעלות שיש לו הוא ישתמש לרעה, כמו

קורח שהיה פיקח מה ראה לשטות זו לבוא ולחלוק על משה רבינו? אומר רש"י עינו הטעתו שראה ברוח הקודש שעתיד לצאת מזרעו שמואל הנביא שהיה שקול כמשה ואהרן, חשב קורח אם שמואל שקול כמשה ואהרן יצא ממני אני יכול לחלוק על משה רבינו.

קורח בהתחלה היה צדיק והיתה לו רוח הקודש, אבל בגלל שהוא הלך אחרי

ברוך הוא רוח הקודש מעובדי כוכבים, שזה עמד מהם וראה מה עשה.

מבואר שהוקשה למדרש למה ה' השרה שכינתו על בלעם, וענה על זה המדרש כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות העולם לומר שאילו היה להם נביא לא היו חוטאים. לכן העמיד להם נביא והוא קילקלם.

מה תשובה יש בכך שהעמיד להם נביא מושחת שקילקלם

לכאורה תמוה מה תשובה יש כאן לטענת אומות העולם שאילו עמדו להם נביאים חזרו למוטב, והרי לא נתנו להם אלא את בלעם שהיה סמל הרשעות שבכל הדורות אבי אבות הטומאה והזימה שבא על אתונו ועוד כהנה וכהנה, ולמה לא יהיה להם פתחון פה עדיין לומר שאילו עמדו להם נביאים מהוגנים היו חוזרים למוטב.

הנביא רואה לפי מה שהוא הבין את עצמו

אלא הביאור הנביא רואה דבר שאפשר לפרשו בכמה אופנים ומה שהוא רואה זה לפי מה שעבד על מידותיו וזיכך אותם הוא רואה כמו מראה שמראה לאדם לפי מה שהוא (עי' בזה באבי עזרי פ"ז מיסודי התורה ה"ו במהדורא קמא), ולכן מה שהם טענו וטעו שחשבו שנבואה היא מכשיר קסם שמסייע לבני אדם להתעלות זה שקר !

קורח שהשתמש ברוח הקודש לרע בגלל מידת הקנאה.

הטעם שהשרה ה' שכינתו על בלעם

וכן רואים בבלעם ששרתה עליו שכינה וקשה למה השרה ה' שכינתו על בלעם הרי אפי' גאה ה' לא יכול לשרות בתוכו וכ"ש בלעם שהיה טמא מאוד ובוודאי לא תשרה עליו שכינה הרי כתוב (דברים כד טו) ולא יראה בך ערות דבר ושב ה' מאחריך?

אלא עונה על זה המדרש (במד"ר כ א) לא הניח הקדוש ברוך הוא לעובדי כוכבים פתחון פה לעתיד לבוא לומר אתה רחקתנו, מה עשה הקדוש ברוך הוא, כשם שהעמיד מלכים וחכמים ונביאים לישראל, כך העמיד לעובדי כוכבים. וכי' כל גדולה שנטלו ישראל את מוצא שנטלו האומות כיוצא בה, העמיד משה לישראל, ובלעם לעובדי כוכבים. ראה מה בין נביאי ישראל לנביאי עובדי כוכבים, נביאי ישראל מזהירין את ישראל מן העברות, שנאמר (יחזקאל לג ז): ואתה בן אדם צופה נתתיך וגו', ונביא שעמד מן הגוים העמיד פרצה לאבד את הבריות מן העולם, ולא עוד אלא שכל הנביאים היו במדת רחמים על ישראל ועל עובדי כוכבים, שכן ירמיה אומר (ירמיה מח לו): לבי למואב כחללים יהמה, וכן יחזקאל (יחזקאל כז ב): בן אדם שא על צר קינה, וזה אכזרי עמד לעקור אמה שלמה חנם על לא דבר. לכן נכתבה פרשת בלעם להודיע למה סלק הקדוש

מי שלא עבד על המידות יגיע לכפירה בהקב"ה

אומרים רבותינו ז"ל מקורח אנחנו לומדים שיכול אדם ללמוד תורה ולהיות צדיק גדול ועם רוח הקודש, אבל אם הוא לא יעבוד להכניע ולעקור את המידות הרעות, בסוף הוא ירד עד שאול תחתית ויגיע לכפירה בהקב"ה.

בדיאת האדם כדי שישבור ויכניע את המידות הרעות

הרב הקדוש רבי חיים ויטאל כותב שכדי ללמוד תורה ולהתפלל לא היה צריך הקב"ה לברוא את האדם בעולם הזה, כי גם בעולמות העליונים הנשמות לומדות תורה ומתפללות, אלא הסיבה שהקב"ה ברא את העולם בעולם הזה זה כדי שהאדם ישבור ויכניע את המידות הרעות.

וזה אפשר רק בעולם הזה כי מה שמושך את האדם לכל המידות הרעות זה הגוף, ובגוף של האדם יש תכונות רעות והעבודה של האדם היא להכניע אותם, אבל בעולם הבא זה עולם הנשמות שם אין לאדם התמודדות עם מידות רעות.

לכן עיקר המטרה שהקב"ה ברא את האדם בעולם הזה והוריד הקב"ה את הנשמה שהיא רוחנית והכניס אותה לתוך גוף גשמי שהוא מלא במידות רעות, זה כדי שהאדם ישבור ויכניע את המידות הרעות.

אלא מה שהאדם - הנבואה מוסיפה לו - לכן משה רבינו - שהיה בעל מידות טובות לכן הנבואה רוממה אותו - משא"כ בלעם הרשע שהיה מושחת הנבואה השחיתה אותו, וזה מה שהקב"ה אומר לאומות העולם הכל תלוי רק בכם ואם תתגברו על המידות הרעות שלכם תהיו אנשים טובים.

ובפרט שי"א שבלעם נולד מהול (אבות דרבי נתן פרק ב. ילקוט ירמיה רמז רסא) וכמו משה רבינו, אפ"ה לא הועיל לו כלום כי העיקר הוא מה שהאדם עובד על עצמו.

האדם הקים את האריה המת לתחיה

המדרש (במ"ר יח כא) ממחיש את זה משל למה הדבר דומה, לאדם שהלך בדרך וישב לאכול לחם, וראה שני ציפורים רבות בניהם, עד שציפור אחת הרגה את חברתה, ואחרי כמה רגעים חזרה הציפור והניחה עשב על פיה של הציפור המתה וקמה לתחייה, מיד קם אותו אדם ולקח את אותו עשב, ובדרך שהלך במדבר ראה איזה גוויה של אריה שמת, הניח את העשב על פיו של האריה המת, מיד קם האריה לתחייה וטרף את אותו אדם.

הנמשל: קורח היה לו את העשב שמחייה מתים שזה רוח הקודש, והיה יכול להשתמש בו להביא חיים לעולם, ובמקום זה קורח השתמש ברוח הקודש לרעה והביא מוות לו ולכל עדתו שנאבדו מהעולם הזה ומהעולם הבא.

אבל אדם יכול להגיע לדרגה יותר ממלאך וכל זה על ידי שיעבוד ויכניע את המידות הרעות שלו.

כדאי להקב"ה לברוא את העולם בשביל שיהודי יתגבר על מידה רעה

הרב הקדוש רבי חיים ויטאל כותב שהיה כדאי להקב"ה לברוא את כל העולם כולו רק בשביל שיהודי פעם אחת יתגבר על מידה רעה אחת או על תאוה אחת.

העולם עומד בזכות מי ששותק בשעת מריבה

כתוב בפסוק בספר איוב (כו ז) "תולה ארץ על בלימה", ודורשת הגמרא (חולין פט א) על מה עומד העולם? על מי שבולם פיו בשעת מריבה, על מי שיש לו מה לענות בשעת מריבה, והוא שותק, עליו עומד העולם.

כל עבודת ה' תלויה בתיקון המידות
וכן רבנו הגאון מוילנא כותב בספר אבן שלמה (א ב) כל עבודת ה' תלויה בתיקון המידות כי האדם נברא על מנת לשבר את מידותיו הרעות, ואם לא למה לו חיים.

ובאמת איך אפשר לדעת מהי המידה שאותה האדם צריך לתקן בעולם הזה?

אומר הגאון מוילנא המידה שבה האדם נכשל הכי הרבה פעמים והמידה שהכי קשה לאדם להתגבר עליה, זאת המידה שצריך לתקן שבשבילה בא לעולם.

אדם שמכניע את מידותיו הרעות יכול להגיע לדרגה יותר ממלאך

מובא בשם אחד מגדולי הצדיקים שהאדם לא נולד מלאך כי אדם יש בו טבע של גשמיות ותאוות ומידות רעות,

יהודי שיש לו תאוה לדבר עבירה זהו כובש את תאוותו עליו עומד העולם

מעשה בנתן דצווייטא שהתגבר על יצרו וזכה לעמוד אש

הגמרא (שבת נו ב), מספרת בקצרה על נתן דצווייטא שהיה מגדולי בעלי התשובה שבדורו, ובספר מנורת המאור מרחיב ומספר את המעשה בהרחבה (פרק ג, תשובה, עמוד 129-127) מעשה בנתן

וכן יהודי שמכעיסים אותו והוא בא לכעוס ופתאום הוא עוצר את כעסו, עליו עומד העולם שנאמר "תולה ארץ על בלימה על מי שחוסם פיו בשעת מריבה", וכן יהודי שיש לו תאוה לדבר עבירה והוא כובש את תאוותו ומתגבר על היצר הרע עליו עומד העולם.

ימות בבית האסורים. הלכה לראותו, וראתה שלא נשארה בו נשמה. אמר לה: השם יבקש את נשמתי ממך, כי יש בידך להוציאני מן הצרה הזאת, אבל אינך רוצה לפי שמאסתני מפני עניותי, ואת מחכה יום מותי ותינשאי לנתן. מיד נכמרו רחמיה על בעלה, ובכתה בכי גדול ואמרה לו: אלך אל נתן ואראה אם ייתן לי הממון שאתה חייב כדבריך. אמר לה: לכי.

יצאה מעמו ונשאה עיניה לשמים ואמרה: ריבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שמתוך צרתי וצרת בעלי אני הולכת לנתן, יהי רצון מלפניך שתציל אותי ממנו, ולא אחטא עמו ואהיה חוטאת ומחטיאה. הלכה לבית נתן. כשהגיעה לחצירו, ראתה אותה שפחת נתן, הלכה ואמרה לו: אדוני, הנה חנה בחצר. אמר לה: אם כדבריך הרי את חופשית. נכנסה לבית. הלכו עבדיו ושפחותיו ואמרו לו: אדוננו, הנה חנה בבית. אמר להם: אם כדברכם הרי אתם כולכם חופשיים. נכנסה אצלו. אמר לה: הראית צרת נפשי מאהבתך, וכל החולאים שהקיפוני מרוב תשוקתך? השלום בואך? מה בקשתך?

אמרה לו: בעלי עצור בבית האסורים בשביל ממון שהוא חייב, אם טוב בעיניך, תנה לי הממון ואפדנו בו. אמר לה: חנה, כל אשר לי בידך. לקח הממון ששאלה ונתן בידה. אמרה לו: הנני בידך, עשה כטוב בעיניך.

אך שמע נא דברי אמתך. אמר לה: דברי. אמרה לו: דע שהקדוש ברוך הוא

דצווייטא שהיה אדם גדול בישראל ועשיר עד מאד, והיתה אשה אחת יפה עד מאד ושמה חנה, והיתה אשת איש, והיו מעניי ישראל. ראה אותה נתן דצווייטא וחשק בה עד מאד, עד אשר נפל למשכב מאהבתו אותה. אמרו הרופאים: אם לא ישכב עמה ימות. אמרו חז"ל: ימות ואל יגלה ערוה. אמרו הרופאים: ידבר עמה. אמרו: ימות ולא ידבר בעבירה עם אשת איש. אמרו הרופאים: ידבר עמה מאחרי הגדר. אמרו חז"ל: ימות ואל יקלו בעריות. והיה מוטל על מיטתו כמת, ולא היה אוכל ולא היה שותה ולא יישן, אלא יושב ומצטער כל היום. בעלה של חנה היה עני, והיו בני אדם נושין בו ממון רב, ולא היה לו מה לפרוע להם. נתנוהו בבית האסורים, עד אשר צר לו מאד, ובחר מוות מחיים. קרא לאשתו ואמר לה: בתי חנה, הנה נא זקנתי, ידעת כי המחיה נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. הינך רואה צרת נפשי בבית האסורים הזה, ואין לי פדיון לפדות בו את נפשי מהממון שאני חייב, ואני שמעתי שנתן דצווייטא חושק בך, ושנפל למשכב מאהבתך. אם טוב בעיניך, לכי אליו ועשי רצונו, וייתן לך הממון שאני חייב, ותפדי אותי בו, ואחיה ולא אמות ברעתי בבית האסורים הזה. מיד גערה בו אשתו ואמרה לו: שוטה שבעולם, הייטב בעיני הקדוש ברוך הוא הזנות, שבשבילו בא מבול לעולם?.

לאחר מכן הגיע למות בבית האסורים ברעב ובצמא, ויוגד לחנה: הנה בעלך

וסיפרה לבעלה כל המעשה. כשיצאה חנה מבית נתן, מיד קם מן המיטה ואכל ושתה, ושמוח בליבו שלא עבר עמה, ונתן שבח והודאה לקדוש ברוך הוא שהצילו מן החטא, ושכח כל עמלו ונתרפא מכל מכאוביו.

יום אחד היה ר' עקיבא שונה עם תלמידיו בעלייתו, נשקף בעד האשנב וראה והנה נתן דצוצייתא עובר בשוק והוא רוכב על סוסו ופניו מאירים כשמש, ועל ראשו כתבנית עטרה מזהרת ככוכבים. אמר לתלמידיו: אתם רואים מה שאני רואה?

אמרו: אנו רואים את נתן דצוצייתא רועה הזונות. אמר להם: אינכם רואים בו דבר אחר? אמרו לו: לאו. שלח ר' עקיבא וקרא את נתן, ואמר לו: בני, ראיתי את פניך מאירים ועטרה על ראשך מאירה ככוכבים, ספר נא לי אם עשית שום זכות שזכית בו לכך, או אם באת לידך עבירה וניצלת ממנה. סיפר לו כל המאורע. אמר לו: אם כן, עם חלקך יהא חלקי.

כשתראה יהודי שמביישים אותו והוא שותק תבקש ממנו ברכה

מסופר שפעם אחת בא יהודי לרב הקדוש רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל וביקש ברכה לזרע של קיימא, אמר לו הצדיק אני לא יכול להושיע אותך, אבל יש לי עצה טובה בשבילך מתי שתראה שמעליבים איזה יהודי והוא לא עונה אלא שותק, מיד תבקש ממנו ברכה,

אל קנא ונוקם, פוקד על איש עונותיו ומעלליו ישיב לו, ולא ינצל אדם מיום דינו הגדול. ועתה, אדוני, אתה עשיית חסד עם אמתך ונתת לי ממון זה לפדות בו את בעלי, ואם עתה תכבוש את יצרך, ותכניע את תאוותך, ותפסיד הנאה שעה אחת בעולם הזה, תזכה לשכר גדול לחיי העולם הבא ולמנוחה שאין לה קץ ותכלית. ואם תעשה עמי עבירה, הקדוש ברוך הוא עתיד להיפרע ממך וממני, ותהיה אתה חוטא ומחטיא אותי, ותאסרני על בעלי, ומה תועלת לך לשכב עמי? העלה על דעתך שכבר עשית רצונך עמי ומילאת את תאוותך, כי מיד אחר שתעשה תתנחם ולא יועיל לך כלום. ואם לא תעשה עתה העבירה הזאת, הקדוש ברוך הוא ישלם לך כצדקתך וייתן לך שכר גדול בשביל הממון הזה שנתת לי לפדות בו אותו עני מצרת נפשו.

מיד כששמע נתן את דבריה, נפל על פניו ארצה ונכנס בליבו הדבר, ונשא עיניו למקום ואמר: ריבונו של עולם, חזקני נא ואמצני נא היום לכבוש את יצרי ולהכניע את תאוותי, ולא אבוא לידי חטא ולא לידי עבירה עם האישה הזאת. מיד נתן הקב"ה בו כוח וכבש את יצרו ואמר לה: לכי לשלום, ופדי את בעלך בממון הזה, ואני נותנו לך לשם צדקה לפדיון שבויים, ויודע הנסתרות יודע שלא הנחתי ליגע בך לכבוד שמו.

מיד הלכה ונתנה הממון לבעלי החובות של אישה, והוציאווה מבית האסורים,

נוהג להשאיר מעט מהאוכל ולא לסיים הכל. ורואים עוד איך שהצדיקים עם כל המעלה שלהם, הם לא פגעו בנשותיהם חלילה, אלא רק פרגנו ושבחו את המאכלים.

מי שאוכל בתאוזה גדולה אין כוחו מהקדושה

מסופר שפעם אחת באו כמה יהודים מאיזה עיר רחוקה לרבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב, ואמרו לו רבי יש איזה צדיק בעיר שלנו שהוא צדיק גדול מאוד והוא מגלה לנו את כל העתידות וכל מה שאומר מתברר כאמת ונכון, וביקש רבינו הבעש"ט שייקחו אותו לאותו צדיק, ולקחו את הבעש"ט ושהגיע הבעש"ט עשו לכבדו סעודה גדולה והזמינו את אותו "צדיק" וראה הבעש"ט שאותו "צדיק" אוכל בתאוזה גדולה, וא"ל הבעש"ט הצדיק הזה הוא לא צדיק כלל, וכל כוחו זה שהוא משתמש בכוחות הטומאה עם שדים, והלכו וחקרו ודרשו והתברר שהבעש"ט צדק ושאלו אותו רבי מהיכן ידעת?

אמר להם כדי לזכות לקדושה צריך להתגבר על התאוות, וכאשר ראיתי את אותו אדם אוכל בתאוזה גדולה, מיד הבנתי שאין כוחו מהקדושה אלא רק מהטומאה.

ויהיה לך ישועה, ואותו יהודי כל פעם שהיה רואה מריבה ומיד האדם שהעליבו אותו היה עונה בכפלים. ומסופר שפעם אחת הצליח לשכנע איזה יהודי שלא יענה, וביקש שיברך אותו לזרע של קיימא, ואחרי זמן קצר זכה להיפקד בבן זכר אחרי חמש עשרה שנה שלא זכה לילדים.

רבינו האר"י ז"ל זיע"א, אומר שאילו היו יודעים בני אדם מעלתם של יסורים שבני אדם מחרפים ומגדפים לחבריהם והם שותקים, היו מוכנים לשלם כדי שיבזו אותם, שזה במקום יסורים וצרות גדולות ונוראות.

הבבא סאלי לא אכל כי זה מאוד טעים

אנחנו רואים אצל הצדיקים כל עבודת השם שלהם היתה מבוססת על עבודת המידות והכנעת התאוות, מסופר על מור זקננו הקדוש הבבא סאלי שהיה רגיל מכל מה שאוכל להשאיר מעט בצלחת, עד שיום אחד שאלה אותו הרבנית למה אתה משאיר מהאוכל בצלחת, וכי זה לא טעים לך?

אמר לה הצדיק בדיוק ההיפך בגלל שזה מאוד טעים לי אני רוצה להרגיל את עצמי להכניע את התאוות, לכן אני

קורח סבר שלא צריך להתגבר על התאוות כדי להיות צדיק וקדוש

מתי אדם זוכה לקדושה

מתי אדם זוכה לקדושה? מתי שאדם מכניע את התאוות שלו או שכובש איזה מידה רעה גאוה או כעס או תאוה, מיד זוכה לקדושה, אבל אם יהודי לומד תורה אבל הוא לא מכניע את המידות הרעות שיש לו, לעולם לא יזכה לקדושה. כי תורה בלי מידות טובות אין לזה שום ערך, כי התכלית של לימוד תורה שהיא נותנת כח לאדם להתגבר על המידות הרעות כמו"ש (קידושין ל א) אמר הקב"ה בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין.

יהודי לא יכול לזכות לשום מעלה בעבודת השם בלי שעמל וטרח עליה

יהודי לא יכול לזכות לשום מעלה בעבודת השם, בלי שעמל וטרח עליה טרחה גדולה, אין אדם שנולד מלאך, כל אדם הוא בשר ודם, ובשר ודם יש לו טבע של גשמיות ועל ידי שהאדם מתגבר על הטבע שבו הוא נולד, הוא מתקרב יותר ויותר להקב"ה אין אדם שנולד עם רוח הקודש אין אדם שנולד צדיק, כדי לזכות לרוח הקודש צריך לעמול.

הטעם שמשנה רבינו ביקש מהקב"ה שיעניש את קורח בעונש הקשה ביותר

כאן זה המקום היחיד בתורה שמשנה רבינו מבקש מהקב"ה לעשות רע לאיזה

התורה הקדושה אומרת לנו שקורח אמר למשה (במדבר טז א) **"כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה"**, קורח אמר לא רק משה ואהרן קדושים כולם קדושים, אמר לו משה רבנו זה אצל אומות העולם הגויים יש להם כמרים הרבה, אבל אנחנו אין לנו את ה' אחד ארון אחד תורה אחת ומזבח אחד וכהן גדול אחד.

אומר רבינו הקדוש רבי ישראל בעל שם טוב מה היה הוויכוח של קורח עם משה רבינו, משה רבינו ידע שלא כל אחד זוכה להיות קדוש וצדיק, כי כדי לזכות לקדושה צריך להתגבר על התאוות ולהכניע את המידות הרעות. אבל קורח סבר שלא צריך להתגבר על התאוות כדי להיות צדיק וקדוש, ולכן אמר קורח **"כי כל העדה כולם קדושים"**, וכששמע משה רבינו את דבריו של קורח אמר משה אם כך קורח רוצה להחריב את התורה הקדושה, כי כל המהות של התורה היא שכדי לזכות לקדושה צריך להכניע ולעקור את המידות הרעות ועכשיו קורח משכנע את כל עם ישראל שלא צריך להכניע את התאוות, אלא גם אדם שלא יכניע את התאוות, הוא יהיה קדוש, כי כל העדה כולם קדושים, לכן ביקש משה רבינו מהקב"ה שיעניש את קורח בעונש הקשה ביותר, כי קורח רצה להחריב את כל היסודות של התורה הקדושה.

קורח ועדתו מן העולם כדי להציל את התורה הקדושה, כי הכפירה במשה רבינו ובחכמי ישראל היא הורסת את התורה ואין לו תקנה, משא"כ מי שחוטא בעגל או חטא המרגלים יש להם תקנה.

שלושה דברים מביאים מחלוקת

רבותינו ז"ל אומרים ששלושה דברים מביאים לידי מחלוקת, כל מקום שיש קנאה מיד באה מחלוקת, כל מקום שיש כעס מיד אחר כך באה מחלוקת, כל מקום שיש חמדת ממון מיד באה מחלוקת, אם האדם יסתכל יראה כל מקום שיש מחלוקת יש אחד משלושה דברים אלו.

קורח ר"ת קנאי רתחן חמדן

אומר רבינו האר"י הק' קרח ר"ת קנאי רתחן חמדן, שכל השלושה מידות שמביאות את המחלוקת היה בקורח וכמו שנפרט.

א. קורח היתה בו קנאה גדולה כמו שאומר המדרש (תנחומא קורח ג) קורח נתקנא בנשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שנתמנה לנשיא וקורח קינא בו.

ב. קורח היה כעסן, מתי אדם כועס? מתי שחושב שמגיע לו הכל? ולמה לא נותנים לו את הגדולה?, וחשב קורח שמגיע לו להיות נשיא או כהן גדול, ולמה לא נותנים לו, ולכן כעס ומהכעס הגיע לידי מחלוקת, אבל אם אדם חושב שלא מגיע לו שום דבר ממילא לא יגיע לידי כעס.

אדם, כי תמיד משה היה מלמד זכות על עם ישראל, ואפילו בחטא העגל שעבדו ע"ז לעגל מזהב משה רבינו לימד עליהם זכות, אבל כאן משה רבינו לא רק שלא לימד זכות אלא גם ביקש מהקב"ה שיעניש את קורח בעונש הקשה ביותר.

וצריך להבין מה ההבדל בין כאן שלא ביקש רחמים לבין שאר החטאים אפילו החמורים ביותר כגון חטא העגל משה רבינו ביקש רחמים?

אם לא יקטעו את היד הזיהום התפשט בכל הגוף

אלא משל לחולה שבא לרופא ומצא הרופא זיהום חזק ביד של החולה, ואמר הרופא כדי להציל את חיי החולה חייבים לקטוע לחולה את היד וכך הזיהום לא יתפשט בכל הגוף, ואם לא יקטעו את היד אז הזיהום יתפשט בכל הגוף ותוך זמן קצר החולה ימות. ולמרות שלא היה נראה מבחוץ שזה כל כך גרוע, מ"מ כיון שהרופא הבין שאם לא יכרתו לו את היד יעבור הזיהום לכל גופו של החולה לכן הוא כורת לו את היד, ולא מסתפק בנתינת תרופות וכיו"ב.

למרות שבמקרה אחר שנראה חמור יותר, הרופא נותן לו תרופות וכיו"ב, מכיון שהוא יודע שבמקרה כזה יש מה להציל.

הנמשל, כך אמר משה רבינו כדי להציל את כל התורה ואת כל עם ישראל שלא ילכו אחרי קורח ועדתו, חייב לכלות את

הרוויח את הכסף ביושר, ממון שבא ביושר הוא ברכה מבורא עולם, לכן בממון זה אין עצב כלל, אלא רק ברכה ושמחה, אבל ממון שבא לאדם שלא ביושר, יחד עם הממון באים הצרות רחמנא ליצלן.

שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים

וכן אומרת הגמרא בפסחים (ק"ט א) כתוב עושר שמור לבעליו לרעתו, אמר ריש לקיש: זה עשרו של קורח, ואמר רבי חמא בר חנינא **שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים**. אחת נתגלתה לקורח, ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסורוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבא.

בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך

הגמרא אומרת (יומא לח א) "בן עזאי אומר בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך", כלומר אין אדם יושב אלא במקום שהוכן עבורו לכתחילה ואין אדם מקבל אלא חלקו שנגזר לו מן השמים.

חז"ל אומרים (ביצה טז א) כל מזונותיו של האדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכיפורים, כל אדם נגזר עליו כמה ירוויח, אבל ביד האדם הבחירה אם ישיג מה שנגזר עליו מן השמים בהיתר או באיסור, אם ישיג בהיתר מה שנגזר עליו יהיה לו ברכה, ואם ישיג שלא ביושר לא יהיה לו ברכה.

התגבר ואותו הכסף הגיע לו בהיתר

הבן איש חי מספר מעשה בתלמיד ירא שמים שהיה נוהג ללכת בכל לילה

ג. לקורח היה חמדת ממון כמו שהמדרש אומר, היו שני אנשים הכי עשירים בעולם, אחד בגויים, ואחד בעם ישראל, בגויים היה המן הרשע העשיר הגדול ביותר בעולם, ובעם ישראל היה את קורח שהיה העשיר הגדול ביותר, המדרש אומר שלקורח היו שלוש מאות חמורים שהיו סוחבים את התיבות שבהם היה מפתחות של כל האוצרות של קורח, ומניין לקורח כל הממון הגדול הזה?

עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבונו

אומר המדרש בשעה שבאו לצאת בני ישראל ממצרים נכנס קורח לארמון של פרעה ורוקן את הארמון מכל האוצרות, שאל אהרן הכהן את קורח מדוע אתה לוקח? א"ל קורח כתוב בתורה (בראשית טו יג) **"ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"** א"ל אהרן הכהן הרי אתה משבט לוי ושבט לוי לא היה בשעבוד במצרים ורק מי שנשתעבד במצרים מגיע לו לקחת, ובכל זאת לקח קורח, ומכיון שקורח לקח את הרכוש שלא ביושר, לכן בסוף אבד הוא וכל רכושו וכמו שכתוב בפסוק (ירמיהו יז יא) **"עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבונו"** שכסף שאדם הרוויח שלא ביושר לא נשאר בידו זמן רב אלא רק מעט זמן.

ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עימה

וכן שלמה המלך אומר (משלי י כב) "ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עימה", שלמה המלך בא ללמד אותנו מתי שאדם

יקראוך ובמקומך יושיבוך ומשלך יתנו לך", ואין אדם נוגע במוכן לחבירו, ואם נגזר עליו לקבל ממון זה הוא יקבלו בהיתר ואם לא נגזר עליו כל מה שיעשה לא יצליח והשאיר את כל האוצר עם הזהב, בבוקר ראתה האלמנה שהאוצר כולו נשאר ושמחה ושמחה גדולה, ואמרה בליבה לא כל יום מתרחש נס ולכן עלה בדעתה להתחתן, הלכה לשיבה של הבן איש חי, אמרה לו הדברים, הרב הציע את אותו תלמיד ועמדו והתחתנו, אמר אותו תלמיד אם אוצר זה היה מוכן לו אקבל אותם בהיתר.

לבית המדרש ללמוד תורה והיה הראשון לתלמידים, ופעם אחת בלילה בדרכו לשיבה הבחין בדלת של אחד הבתים שנשארה פתוחה, והיה זה ביתה של אישה אלמנה והיתה עשירה גדולה, והיה מונח בבית אוצר גדול והתגבר עליו על אותו תלמיד יצר הרע ועלה בדעתו לבא לקחת את האוצר, ועשה רעש גדול כדי לשבור את התיבה שבא היה מונח התיבה, והאלמנה התעוררה אבל פחדה שמא הגנב יהרוג אותה אז שתקה והתחיל לקחת התלמיד את האוצר, ופתאום נזכר בדברי הגמרא שלמד "בן עזאי אומר בשמך

איך הצליח קורח להשכיח את כל הטוב שמשה רבינו עשה לעם ישראל?

אחת רע, מיד הוא שוכח את כל הטוב וזוכר רק את הרע.

זה הטבע בעולם שאדם שוכח מהטוב מהר מאוד, ואדם זוכר רק את הרע, אדם שעשה לחבירו במשך הרבה שנים טוב ופעם אחת עשה לו רע אז אותו אדם כל זמן זוכר את הרע שעשה לו אבל את הטוב הוא כבר לא זוכר.

בני ישראל קיבלו הרבה טוב ממשה רבינו יציאת מצרים, קריעת ים סוף, וקבלת התורה, והמן היה יורד מן השמים, אבל ברגע אחד בא קורח וסיפר לשון

לכאורה איך הצליח קורח להסית את כל עם ישראל כנגד משה רבינו, הרי כל עם ישראל ראו כמה טוב משה עשה להם שהוציא אותם מארץ מצרים, וקרע להם את הים, והוריד להם אוכל מן השמים, והבאר של מרים הוציאה להם מים, ואיך בגלל לשון הרע אחד שכחו את כל הטוב שמשה רבינו עשה להם?

אלא אומרים רבותינו ז"ל הטבע בעולם שאדם יכול להיות רגיל לקבל טובה במשך זמן ארוך אבל אם אותו אדם שעשה לו טובה כל כך הרבה זמן יעשה לו פעם

את הרע מיד מסתכלים מי עושה את הרע

מעשה באדם אחד שהיה עשיר גדול ועלה לראש הגג וכשבא לרדת נעלה עליו הדלת ולא היה יכול לרדת, והיה צועק לבני אדם שהיו עוברים ברחוב שיפתחו לו את הדלת, ואף אחד לא היה מרים את העינים למעלה, מה הוא עשה? היה לו חבילה של כסף הוא הוציא חבילה והיה זורק שטרות, אנשים היו מרימים את השטרות של הכסף וממשיכים ללכת ולא מסתכלים כלפי מעלה לראות מי זורק את הכסף. כשנגמר לו הכסף מה הוא עשה? לקח כמה אבנים קטנות וזרק מיד כולם הסתכלו למעלה וצעקו מי זה שזורק את האבנים מהגג? וכך ראו אותו והוא סיפר להם שהוא ננעל והם באו ופתחו לו, כי טוב לוקחים ולא מסתכלים מי נותן את הטוב, אבל את הרע מיד מסתכלים מי עושה את הרע.

הרע על משה, כבר בני ישראל שכחו מכל הטוב שקיבלו בזכות משה והם זוכרים רק את הרע. כך הטבע שבעולם שבני אדם שוכחים מהר את הטוב וזוכרים כל הזמן את הרע, את הרע קל לזכור את הטוב קשה לזכור.

מכל הטוב שעשתה חוה לאדם הראשון הוא זכר רק את הרע

כך היה מבריאת העולם הקב"ה אומר לאדם הראשון מדוע אכלת מעץ הדעת מיד מה הוא אומר (בראשית ג יב) האישה אשר נתת עמדי, הרי כמה טוב אדם הראשון זכה לקבל מחוה, אבל מה אדם זוכר את הרע, את הטוב אדם שוכח וכך בני ישראל ברגע אחד קורח שכנע אותם שמשה עשה להם רע מיד הם שכחו את כל הטוב ונתפסו רק ברע.

קורח עשה מחלוקת גדולה בעם ישראל לכן נענש בעונש קשה ביותר

אפילו התינוקות של קורח נבלעו בתוך האדמה

המדרש אומר (במדבר רבה יח ד הובא ברש"י במדבר טז כז) בוא וראה כמה קשה עוון המחלוקת שבי"ד של מטה לא מענישים אלא רק מגיל 13, וב"ד של מעלה לא מענישים אלא מגיל 20, וכאן במחלוקת של קורח ועדתו אפילו

מכיון שקורח עשה מחלוקת גדולה בעם ישראל, לכן הקב"ה העניש את קורח ועדתו בעונש הקשה ביותר שנבלעו בתוך האדמה כמו שכתוב בתורה (במדבר טז לב) "ותפתח הארץ את פיה, ותיבלע אותם, ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקורח, ואת כל הרכוש", ואמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין קח ב) קורח ועדתו אין להם חלק לעולם הבא.

חמור מה שמשמיעים לילדים קטנים דיבורים רעים שזה גורם להשחית להם את הנפש, כי נפש של תינוק לא יכולה לסבול מחלוקת, מתי שבני אדם מתווכחים ליד תינוק, אפילו שהתינוק לא מבין כלל ולא יודע לדבר עדיין, אבל הנשמה של התינוק נכנס בתוכה רעל של מחלוקת, וזה דבר קשה ביותר, וכיון שהתינוקות של קורח שמעו כל היום את הדיבורים הקשים הרעל שדיבר קורח כנגד משה רבינו זה נכנס ונספג בתוך נשמתם.

לכן גם מתי שהבעל ואשתו מתווכחים, לא יתווכחו ליד הילדים אפילו הם קטנים ביותר, כי הנשמה של תינוק היא זכה וטהורה ומתי שמתווכחים ליד הילדים הנשמה של הילד סופגת רעל וזה משפיעה מאוד על הילד.

התינוקות נבלעו באדמה כי מחלוקת זה כמו אש ששורפת את הכל גם את הטובים וגם את הרעים.

שואלים רבותינו ז"ל התינוקות של קורח מה חטאו? למה מתו ונבלעו בתוך האדמה יחד עם קורח הרי תינוק אין בו חטא כלל?

דיבורים הרעים השחיתו את הנפש של התינוקות שכבר לא היה להם תקנה

אלא אומרים רבותינו ז"ל התינוקות של קורח שמעו כל היום דיבורים רעים, קורח ועדתו כל היום דיברו לשון הרע על משה ועל אהרן והדיבורים הרעים השחיתו את הנפש של התינוקות, כבר לא היה להם תקנה. רואים מכאן עד כמה

מחלוקת קשה יותר מעבודה זרה

המחלוקת מכלה את הגוף הנפש והמוזן

הרמב"ם באגרת המוסר לבנו רבי אברהם מזהיר אותנו מפני מחלוקת: "אל תשקצו את נפשותיכם במחלוקת המכלה הגוף והנפש והמוזן, ומה נשאר עוד?! ראיתי בנים השחירו, ומשפחות ניספו, עיירות נתעררו, קיבוצים נפרדו, חסידים נפסדו, אנשי אמונה אבדו, נכבדים נקלו ונתבזו בסיבת המחלוקת. נביאים גיבאו, וחכמים חכמו, ויספו לספר רעת המחלוקת

כתב השל"ה הקדוש (שער האותיות אות ב ברית יד) "בוודאי הגרוע שבישראל, היה סובל ארבע מיתות בית דין קודם שיעבוד עבודה זרה, וחז"ל אמרו שהמחלוקת קשה היא לפני הקב"ה יותר מעבודה זרה, ואין לא יכבוש את עצמו מלעורר מחלוקת שהיא קשה מעבודה זרה, ועל כן לא זו בלבד שלא יצטער על דבר שנעשה לו, ובגלל זה יחזיק במחלוקת, אלא אדרבה ישיש וישמח בניסיונו להעביר על מידותיו, ובעבור זה יעבירו לו על כל פשעיו".

שיהיה מאכל ומשתה וכו', אך אם אין שלום, אין כלום? תלמוד לומר, ונתתי שלום בארץ, מאן שהשלום שקול כנגד הכל. וכן אמר ישעיה הנביא (מה ז) 'עושה שלום ובורא את הכל'. כי כשיש שלום יש כלי לקבל את כל הטוב והשפע הרוחני והגשמי.

וכבר אמר שלמה המלך בחוכמתו (משלי יז א) טוב פת חרבה ושלוח בה, מבית מלא זבחי ריב, ועוד אמר שלמה המלך (משלי טו יז) טוב ארוחת ירק ואהבה שם, משור אבוס ושנאה בו.

כדי שיהיה שלום צריך לזוטר ולנהוג לפני משורת הדין

באה התורה ללמדנו לדורות עולם שכל אדם צריך לברוח ולהתרחק מן המחלוקת בכל כוחו, ולהשתדל תמיד שיהיה שלום, מתי יש מחלוקת מתי שאדם לא מוותר אלא הולך לפי הדין, לכן כדי שיהיה שלום חייב אדם לוותר.

למה בסיום תפילת שמונה עשרה צועדים שלושה פסיעות אחורה?

בסוף תפילת שמונה עשרה אנחנו צועדים שלושה צעדים אחורה ואומרים עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו, ולמה צועדים שלושה צעדים אחורה ורק אז אומרים עושה שלום?

אלא בא לרמז ולומר שכדי לעשות שלום חייב ללכת שלושה צעדים אחורה,

ולא הגיעו לתכליתה. לכן, שנאו אותה ונסו מפניה והתרחקו מכל אוהביה וגואליה ורעיה, פן תספו בכל חטאתם."

כל מקום שהיה מחלוקת לא יצאו נקיים ולקו בגופם ובממונם

הגאון רבי חיים פלאגי זכר צדיק לברכה כותב בספרו "רפואה וחיים": "כי אני הגבר ראתה עיני מיום שעמדתי על דעתי, כי כל איש ואישה משפחה ומשפחה, מדינה ומדינה, עיר ועיר שהיו ביניהם מחלוקת - לא יצאו נקיים משתי כיתות ולקו בין בגופם בין בממונם, ומי שיש בו דעת יעמיק בזה מאוד, ולעולם יוותר משלו, בין בגופו בין בממונו ויצא הפסדו בשכרו, שיהיה לו שכר טוב בעולם הזה ובעולם הבא, מהסיבה שהוא אוהב שלום ורודף שלום."

הבסיס לכל הברכות זה השלום

בברכת כהנים כלולות כל הברכות, אולם בסופה מסיים הפסוק: (במדבר ו כו) וישם לך "שלום", כי השלום הוא הבסיס לכל הברכות, אם יש שלום, יש הכל. ואם אין שלום, אין כלום.

יתכן שיהיו לאדם הרבה כסף וזהב, בנים ובנות, נכדים ונינים, בתים מלאים כל טוב, דשאים, אבל בלי שלום, אהבה ואחוה, אין זה שווה כלום, זאת אומרת אין לו כלום ביד. וכמו שאומר רש"י (ויקרא כו ו) על הפסוק ונתתי שלום בארץ, שמא תאמרו הרי קבלנו הרבה הבטחות טובות

כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו

הגמרא במסכת ראש השנה (ז א) אומרת כל המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו שנאמר (מיכה ז יח) "נושא עון ועובר על פשע" למי נושא עון (פרש"י מדלג על העון) למי שעובר על פשע.

הגמרא מספרת על רב הונא בריה דר' יהושע שהיה חולה עד שראו שמתקרב פטירתו ואמרו להביא את התכריכים מכיון שרב הונא הולך למות בכל רגע, ובסוף רב הונא פתאום פקח את עיניו עד שהבריא וקם על רגליו, וסיפר לתלמידיו תדעו לכם קרוב למיתה הייתי, אבל שמעתי שאמר הקב"ה הואיל ורב הונא מעביר על מידותיו דהיינו שהיה מוותר לפני משורת הדין גם משמים ינהגו עמו לפני משורת הדין.

לא מפני שזה גדול מזה אלא מפני שזה מעביר על מידותיו

הגמרא (תענית כה ב) מספרת שהיה בצורת ולא ירד גשם אמרו מי ירד לפני התיבה להיות שליח ציבור? אמרו ירד גדול הדור רבי אליעזר בן הורקנוס, ירד רבי אליעזר ולא נענה, ירד אחריו רבי עקיבא ומיד נענה וירדו גשמים, והיו בני אדם אומרים אולי רבי עקיבא יותר גדול בתורה מרבו רבי אליעזר בן הורקנוס, יצאה בת קול מן השמים לא מפני שזה גדול מזה, אלא מפני שזה מעביר על מידותיו וזה אינו מעביר על מידותיו, כיון שרבי עקיבא היה מעביר על מידותיו ומתנהג לפני משורת הדין, לכן

כי חייב לוותר ובלי וויתור אי אפשר להשיג שלום.

"ויש ניספה בלא משפט"

הגמרא (חגיגה ד ב) מספרת על אביי שהיה חבר של מלאך המוות, וסיפר מלאך המוות לאביי שיום אחד אמרתי לשליח שלי לך ותביא לי את נשמתה של אישה אחת שקוראים לה מרים שהיה שומרת על התינוקות, והלך השליח של מלאך המוות ובמקום לקחת את נשמתה של מרים שומרת התינוקות הביא את נשמתה של מרים קולעת שער הנשים, שאל אביי את מלאך המוות איך לקחת נשמה קודם שהגיע זמנה למות מן העולם? אמר לו מלאך המוות לאביי כתוב בפסוק (משלי יג כ) **"ויש ניספה בלא משפט"** לפני שאדם נולד נקצב לו כמה שנים יחיה כאן בעולם הזה, אבל מתי שאדם מכניס את עצמו לדבר של סכנה הוא יכול למות קודם זמנו, וזה מה שכתוב בפסוק **"ויש ניספה בלא משפט"**, ואותה אישה מרים קולעת שער הנשים היא נכנסה לתוך התנור שהיה רותח כדי להוציא משם את הסיר, כיון שעמדה במקום של סכנה יכולתי לקחת את נשמתה אפילו לפני שהגיע זמנה למות מן העולם, שאל אביי את מלאך המוות הרי אותה אישה היתה צריכה לחיות עוד כמה שנים ועכשיו מה עושה הקב"ה עם כל אותם שנים שנחסרו לה שהיתה צריכה לחיות בעולם? אמר לו מלאך המוות לאביי הקב"ה לוקח את כל אותם שנים ונותן אותם לאדם שמתנהג לפני משורת הדין.

ידוע שברקיע יש מים והם עומדים בנס ואם המים שברקיע ירדו לארץ מיד העולם חרב.

לכן אמרו חז"ל שמתני נבראה המחלוקת? ביום השני לבריאת העולם נבראה המחלוקת, כי אז הקב"ה הבדיל וחילק בין המים שבשמים למים שבארץ, ולכן בכל יום מששת הימים של בריאת העולם כתוב (בראשית א) **"וירא אלקים כי טוב"** חוץ מיום אחד שלא כתוב בתורה כי טוב, מתי? ביום שני, ולמה? כי ביום שני נבראה המחלוקת, ולכן אומרים יום שלישי פעמיים כי טוב, גם על יום שני וגם על יום שלישי, כי על יום שני לא נאמר כי טוב.

אילו היה עומד לפני פטירתו האם היה חוטף "מצווה" זו של מחלוקת

ושמעתי בשם מרן החפץ חיים זצ"ל על האדם המרמה עצמו כי המחלוקת היא מצווה, שישים אל לבו אילו היה עומד לפני פטירתו, בעת שכל משאת נפשו היא לחטוף עוד איזה מצווה, האם גם אז היה חוטף "מצווה" זו של מחלוקת... כי כאשר קרובים אל עולם האמת לא יחשוב שיש מצוה במחלוקת...

אם יש מחלוקת נחשב שיש חוד בשק ואפילו יהיה בו מטבעות זהב הכל ייפול

ה"חפץ חיים" מספר על מעשה ביהודי שהיה מתפרנס מן הצדקה, והיו הוא ואשתו ועולליו רעבים ללחם. פעם אחת

התפילה שלו היתה יותר רצויה בשמים.

החפץ חיים התחתן עם אישה יותר מבוגרת ממנו העיקר שלא יהיה מחלוקת

מסופר כי השידוך הראשון של מרן החפץ חיים זצ"ל נוצר עם טהרה של ויתור וגדלות בבין אדם לחברו, כי כידוע החפץ חיים התייתם מאביו עוד בהיותו נער בן שתים עשרה. בהיותו בן שש עשרה אמו נשאה בזיווג שני. לבעל אמו מהזיווג החדש, הייתה בת מבוגרת מהחפץ חיים בעשר שנים.

פעם אחת כאשר הח"ח הגיע הביתה לבקר את אמו ראה כי היא עצובה מאד, ואף בכתה. היא סיפרה לו כי בעלה אמר לה כי אם לא תצוה את בנה לשאת את בתו הוא יגרשנה. הח"ח השיב לעומתה, כי הוא מוותר ומסכים להנשא לבת ישראל זו (ועשה כן גם מחמת מצוות כבוד אב), ואכן נשא אותה לאשה בזיווגו הראשון, ורוב הילדים שלו ממנה. (ואמר שאלמלי אשה זו לא היה זוכה לעסוק בתורה כראוי, מפני שבפשטותה היתה מסוגלת לחיות בדלות נוראה על מנת להקדיש את חייה ללימוד התורה של בעלה).

המחלוקת נבראה ביום שני לבריאת העולם

המדרש (ב"ר ד ו) אומר שהקב"ה ברא את העולם, בתחילה כל העולם כולו היה מלא במים, ומה עשה הקב"ה ביום השני לבריאת העולם? הקב"ה הבדיל בין המים העליונים בשמים למים התחתונים, שהרי

לעברו אשתו וילדיו בשמחה. אמר להם: מעתה הגיע הקץ לעונינו ולמחסורנו. משום שהשק אשר על גבי מלא זהובים, בהם ניתן להחזיר את כל חובותינו, ואף לפתוח עסק עצמאי קטן בעיירתנו, בכדי לחיות בכבוד. הוריד האיש את השק מעל גבו, וכשבא להראות לבני משפחתו את הזהובים הצרוורים בשק שנשא על גבו. נדהם לראות כי השק היה ריק. משום שבשק היה חור וכל הזהובים נפלו דרך החור, לאורך כל הדרך הארוכה שעשה ע"מ להגיע לביתו. טפח האיש על פניו והצטער על כל הטרחה שטרח אשר בסופה לא נותר לו ממנה כלום.

הנמשל הוא לכל אדם מישראל אוגר מצוות בעוה"ז, ע"מ להגיע למנוחה ולנחלה בעוה"ב. אך אם האדם הוא בעל מחלוקת צרורו נקוב. וכשיגיע לעוה"ב לא יותר בצרורו כלום. לפיכך נאמר בסוף המשניות (עוקצים ג יב) "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר: (תהלים כט יא) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום".

עגלון טוב לא נכנס לבזו

מסופר, על עגלון בעיר קטנה ברוסיה, שהיה העגלון היחיד בעיר, וכל הנסיעות או ההובלות שהיו לאנשי העיר היו נעשות דרכו, עגלון זה היה חרוץ, ועבד מבוקר עד ערב, וכולם היו מרוצים. לימים, הגיע עגלון חדש צעיר לימים לעיר, והחל אף הוא לעבוד בנסיעות והובלות, דבר שבא על חשבוננו של העגלון הוותיק, כעס

אמר לאשתו: אולי אם אשנה מקום ואלך לעיר הגדולה ישתנה גם מזלי לטובה. שאלה אותו אשתו ומה יהיה עלי ועל עוללינו? ממה נתפרנס בתקופת היעדרותך? פרש ידיו כלפי מעלה, ואמר לה: ממה שאנו מתפרנסים עד היום: מן הצדקה, ואם לא תהא ברירה בידך קחי הלוואות, וכשאגיע אפרע לכולם בע"ה. נתנה האישה לבעלה את ברכת הדרך וציפתה לחסדי שמים. הלך האיש לעיר הגדולה, פנה לשוק והציע את עצמו כסבל למשאות כבדים, בתמורה לפרוטות. וככה עבד יומם ולילה בהעמסת שקי תבואה על גבו, הרמת רהיטים, נשיאת מריצות כבדות וכו'. בתמורה קבל בשכרו פרוטות מנחושת, ואגר אותם בנאמנות. כאשר בכל תקופת עבודתו, חסך את צרכי גופו, ע"י שהתכרבל בשקים לשינה ברחוב, וניזון משיירי מזון המושלכים בשוק לעת ערב. במשך הזמן שעבד בפרך תפחו חסכוניותו, עד שנגדש שקו בפרוטות של נחושת. הלך האיש והמיר את הפרוטות של הנחושת למטבעות של כסף, וכשתפחה השקית של מטבעות הכסף, המיר את מטבעות הכסף למטבעות של זהב. לאחר חודשים ארוכים של עבודה מפרכת כשכוחו תש, ושק הזהובים תפח, החליט לשוב לביתו ולמשפחתו. נשא את שק הזהובים על גבו וצעד בשמחה לעבר ביתו. חלומותיו, תקוותיו ומחשבותיו על שמחת אשתו וילדיו בראותם את שק הזהובים, הקלו את צעדיו, ונעשו רגליו קלות ומשאו הוקל מפסיעה לפסיעה. עד שהגיע לביתו כשכולו קורן מאושר. רצו

העגלון הוותיק, הכית, ולא עזר, מה תעשה עוד? ענה הצעיר, אוריד את המזוודות והחבילות, ולעגלה יהיה יותר קל להיחלץ. אמר לו הוותיק, עשית זאת ולא עזר מה תעשה אז? מיד ענה הצעיר, אוריד את כל הנוסעים ואבקש מהם לדחוף את העגלה. אמר לו העגלון הוותיק, עשית זאת ולא עזר, מה עוד תעשה? נבון העגלון הצעיר ואמר, יותר, אין לי מה לעשות! והסכים לעזוב את העיר, אך בטרם יעשה זאת, דרש לדעת מהעגלון הוותיק, מה באמת עושים במקרה כזה, מיד ענה לו העגלון הוותיק, "עגלון טוב לא נכנס לבוץ". אף אנו נלמד מוסר השכל ממעשה זה ונאמר "אדם חכם לא נכנס למחלוקת". אבל טיפש שלא שם לב לזאת ונכנס למחלוקת, ספק רב אם יצליח לצאת ממנו, ואף אם בסופו של דבר יצא ממנו, הרי שיצא ממחלוקת זו בשן ועין.

העגלון הוותיק, וקרא את העגלון החדש אליו, והתרעם בפניו כי הוא גוזל את פרנסתו, לעומתו טען העגלון הצעיר, כי עבודה רבה יש בעיר, ולשניהם יש מקום לפרנסה בעבודה בעיר הזו. ישבו והתווכחו עד שהגיעו להסכמה, כי העגלון הוותיק ישאל את העגלון הצעיר שאלה בהלכות עגלונים, והיה אם ידע לענות, יישאר בעיר, ואם לא ידע לענות, יצטרך לעזוב את העיר. הסכים העגלון הצעיר, ומיד הקשיב לשאלה, הרצינו פניו של העגלון הוותיק, ופנה בשאלה לעמיתו, אמור לי! מה תעשה אם אתה מסיע בעגלה משפחה גדולה עם הרבה מזוודות וחבילות, וביום חורפי נכנסת בטעות, לדרך שיש בה בוץ רב, והסוסים ואופני העגלה נתקעו בבוץ ולא מצליחים לצאת, מה תעשה? מיד ענה העגלון, אכה את הסוסים חזק בשוט, עד שיתאמצו ויצאו מהבוץ! אמר לו

קורח התפלל מעומק הלב לכן יכלה תפילתו להתקבל

להקב"ה שלא יקבל את הקטורת של קורח ועדתו, הרי מחלוקתם לא היתה לשם שמים ובלאו הכי תפילתם לא תתקבל לפני הקב"ה? (עיין ברמב"ן שם שמנחתם הכוונה לקרבן ותפילה שיתפללו לה, ולא כפירוש רש"י שפירש שזה הולך על הקטורת).

אלא מבארים חז"ל, אע"פ שקורח ועדתו לא היתה כוונתם לשם שמים אלא

כתוב בפרשה (במדבר טז, טו) "ויחר למשה מאוד ויאמר אל ה' אל תיפן אל מנחתם".

במחלוקת קורח ועדתו ראינו שמשה רבנו התפלל להקב"ה שלא יקבל את הקטורת שיקטירו קורח ועדתו כמו שנאמר "אל תיפן אל מנחתם".

שואלים חז"ל (עי' אור יחזקאל ח"ה עמ' רפ) מדוע היה צריך משה רבנו להתפלל

שיפסקו הגשמים ותפילתם היתה נשמעת לקב"ה אפילו שאותם עוברי דרכים היו המיעוט, מכיון שהיו מתפללים מקירות ליבם, ותפילה שבוקעת מהלב היא בוקעת את כל שערי שמים, לכן דווקא על זה התפלל הכהן הגדול בקודש הקודשים.

תפילת הרוצח שכה"ג ימות יכולה להתקבל

את זה רואים גם בדברי המשנה במכות (יא א) שמספרת, אימותיהן של כהנים גדולים היו מספקות מחיה וכסות לרוצחים היושבים בערי מקלט, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו.

שואלים חז"ל וכי אם הרוצחים היו מתפללים לקב"ה שהכהן הגדול ימות, וכי תפילתם היתה נשמעת? והרי הם רשעים.

אלא אומרים חז"ל אע"פ שהם רשעים, אבל מכיון שהרוצחים היו יודעים שהם יצאו מהערי מקלט רק לאחר שימות הכהן הגדול, לכן היו מתפללים מעומק ליבם להקב"ה שהכהן הגדול ימות וכך הם יזכו לצאת מהערי מקלט, ותפילה שבוקעת מהלב היא עולה לפני הקב"ה, ולכן אימותהן של הכהנים היו מביאות לרוצחים בערי מקלט מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו, ללמדך שאפילו אדם שהוא רחוק מבורא עולם אם הוא מתפלל מתוך ליבו תפילתו נשמעת.

דאגו לכבוד עצמם, אבל מכיון שידעו שכל המחלוקת מי הצדיק ומי הרשע תלויה ממי הקב"ה יקבל את הקטורת, לכן קורח ועדתו היו מתפללים מקירות ליבם להקב"ה שיקבל את הקטורת שלהם, ותפילה מכל הלב היא מתקבלת לפני בורא עולם ואפילו שהיו רשעים לכן הוצרך משה רבנו להתפלל להקב"ה אל תפן אל מנחתם ללמדך כמה גדולה כוחה של תפילה מתוך הלב.

תפילת העוברי דרכים יכולה להתקבל כי היא מעומק הלב

את זה רואים גם בדברי הגמ' ביומא (ג ג) שאומרת שהכהן הגדול בשעה שהיה נכנס לקודש הקדשים ביום הכיפורים היה מתפלל לקב"ה יהי רצון שלא תכנס לפניך תפילת עוברי דרכים... שהעוברי דרכים היו מתפללים שלא ירדו גשמים בשעה שהיו הולכים בדרך מפני שבדרך לא היה להם מחסה והיו מצטערים מהגשמים.

שואלים בעלי המוסר הרי הכהן הגדול היה נכנס לקודש הקדשים רק פעם אחת בשנה ביום הכיפורים, ואם כן לכאורה היה צריך להתפלל על דברים חשובים יותר ולא על תפילת העוברי דרכים?

אלא מבארים חז"ל מכיון שהעוברי דרכים בשעה שהיו הולכים בדרך לא היה להם מחסה והיו מצטערים מהגשמים, הם היו מתפללים מעומק ליבם לקב"ה

חשיבות אמונת חכמים

הים נקדע בזכות האמונה

כתוב בתורה שבזכות מה זכו בני ישראל לקריעת ים סוף בזכות שהאמינו בבורא עולם והאמינו במשה רבינו שהוא השליח של הקב"ה כמ"ש (שמות יד לא) "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

הגמרא (ב"ב עה א, סנהדרין ק א) מספרת רבי יוחנן היה יושב ודורש עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות שהן שלושים על שלושים, וחוקק בהן עשר על עשרים ומעמידן בשערי ירושלים, לגלג עליו אותו תלמיד (כי לא האמין שיכול להיות דבר כזה במציאות) הרי אבנים טובות כביצת עוף קטן לא מוצאים, וכי בגודל כזה של שלושים על שלושים מוצאים?

לימים הפליגה ספינתו של אותו תלמיד בים, ראה מלאכי השרת שמנסרים אבנים טובות ומרגליות שהן שלושים על שלושים וחוקק בהן עשר ברום עשרים, אמר להם אלו למי? אמרו לו עתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים, בא לפני רבי יוחנן, אמר לו, דרוש רבי לך נאה לדרוש, כמו שאמרת כן ראיתי, אמר לו רבי יוחנן אם לא ראית לא האמנת? מלגלג על דברי חכמים אתה, נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות.

אנחנו לומדים מפרשת השבוע שלנו עד כמה חמור העוון של מי שפוגע בכבודם של צדיקים, מהעונש שנענשו אנשי קורח - בבריאה חדשה שהארץ פתחה את פיה ובלעה אותם. אנו רואים שהתורה הקפידה יותר מבכל מקרה אחר על כבודם של תלמידי חכמים, מכאן אמרו חז"ל (סנהדרין קיא) ש"כל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר שכינה" אפילו אם זה רק הרהורים! **וכ"ש מי שמדבר או עושה מעשה.**

חז"ל אומרים (בבא בתרא עד א) בני קורח בכל חדש וחדש מתגלגלים באש ותוזרים ואומרים: "משה ותורתו אמת" ורואים שאין זה מספיק שיאמרו התורה אמת, אלא צריך שיאמרו גם משה אמת.

רבינו האר"י הקדוש כותב שיהודי בא לצדיק כדי להתברך עיקר הברכה חלה בזכות האמונת חכמים בזכות האמונה בצדיק, וזה הכלי כדי שהברכה תחול ואם חסר באמונת חכמים הברכה לא תחול עליו, כמו שמסופר שפעם אחת נכנס איזה יהודי לצדיק הבבא סאלי ואמר לו הצדיק אני לא יכול לברך אותך, וכולם התפלאו למה הצדיק לא יכול לברך את היהודי הזה, ושאלו את הצדיק, ואמר להם תדעו לכם היהודי הזה אין לו אמונת חכמים הוא רק בא כדי לבדוק אותי, לכן הברכה לא תיתפס בו.

בניו של קורח עשו תשובה ברגע האחרון בשעה

תחלה בעצת אביהם ובשעת המחלוקת פּרְשׁוּ. וכשנבלעו כל סביבותיה ופתחה הארץ את פיה נשאר מקומם בתוך פי הארץ, כעניין שנאמר ובני קורח לא מתו, ושם אמרו שירה ושם יסדו המזמורים הללו, ועלו משם ושרתה עליהם רוח הקודש, ונתנבאו על הגלויות ועל חרבן הבית ועל מלכות בית דוד.

עכשיו מי שיוציא אותו של זהב יוציא כדי עמו

למנצח בנגינת מזמור לאסף שיר (תהילים פרק עו) המדרש אומר שאסף אמר שירה על שטבעו בארץ שעריה של בית המקדש בשעת החורבן, וצריך להבין האם זה הזמן והנושא המתאים שעליו יש לומר שירה על מה שטבעו בארץ שעריה?

אלא עונה המדרש על פי משל לשפחה שהלכה לשאוב מים מן הבאר ונפל כדה לבאר והיתה מצטערת ובוכה, עד שבאתה שפחת המלך לשאוב ובידה כלי של זהב ונפל אותו כלי שם, התחילה הראשונה לשוור אמרה עד עכשיו לא הייתי סבורה שיוציא שום אדם כדי שהוא של חרס מן הבאר שאינו נחשב, ועכשיו מי שיוציא אותו של זהב יוציא את כדי עמו, כך בני קורח היו בלועים כשראו שטבעו בארץ שעריה אמרו שירה, אמרו מי שיוציא השערים יוציא גם אותנו לכך אמר אסף מזמור שהוא ממשפחת קורח.

ובני קורח לא מתו אומר המדרש (הובא ברש"י פרשת פנחס במדבר כו, יא) ובני קורח לא מתו - הם היו בעצה תחלה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בליבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהינום וישבו שם.

אומר המדרש בניו של קורח עשו תשובה ברגע האחרון בשעה שבא משה רבינו לעדת קורח היו בניו של קורח אומרים מה נעשה מצד אחד צריך לעמוד בפני ת"ח, אבל מצד שני אבא שלנו חולק על משה רבינו וצריך לכבד את אבא במצוות כיבוד אב, מיד אמרו כבוד ת"ח עדיף ועמדו בניו של קורח בפני משה רבינו, ומיד נפתחה האדמה וקורח ועדתו נבלעו בתוך האדמה ובניו של קורח ניצלו

למנצח לבני קורח מזמור כל העמים תקעו כף

אומר המגיד מטריסק זצ"ל (הובא בבאר הפרשה פרשת קורח), בראש השנה לפני תקיעת שופר אומרים למנצח לבני קורח מזמור כל העמים תקעו כף - לרמז כמו שבני קורח עשו תשובה ברגע האחרון וניצלו כך אם יהודי עושה תשובה ברגע האחרון לפני תקיעת שופר ניצל.

אסיר ואלקנה ואביאסף

רש"י אומר (תהילים מב) שיר מזמור לבני קורח - אסיר ואלקנה ואביאסף הם היו

וכך אנו מוצאים בקורח שקיבל מאותה תכונה של עשו, אשר ביקש לעצמו את הכבוד אחר שמכר את הבכורה, ומשום כך רדף אחר יעקב וניסה להורגו, אותה תכונה דבקה גם בקורח וגם הוא רדף אחר הכבוד ועשה מחלוקת עם משה, וכל זה נגרם מאותו שם קורח שקיבל מאבותיו, שם זה ליווה אותו בכל חייו, ובכל פעם שנקרא בשם קורח, נזכר גם עברו של קורח, נכדו של עשו, שהיה ממזר, ונזכר גם עברו של עשו סבו שהוא שונא ליעקב.

וכן כתוב אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד, ובמושב לצים לא ישב, אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים אלו בניו של קורח ובדרך חטאים לא עמד, ובמושב ליצים לא ישב זה מושב ליצים שהיה קורח עושה על משה רבינו.

איזהו מחלוקת שלא לשם שמים זה מחלוקת קורח וכל עדתו

כתוב במשנה באבות (ה יז) 'כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו'

ודקדק בספר הקדוש "נועם אלימלך" מה זה שאמרו מחלוקת קורח וכל עדתו, והרי זה היה מחלוקת קורח על משה רבינו ולא קורח ועדתו?

אמר לו הקב"ה למשה רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה

המדרש אומר על הפסוק (במדבר טז לג) "ויאבדו מתוך הקהל" בא לרמוז שלא נקברו שם מתים, אלא הארץ פתחה פיה עד התהום ונשארו שם חיים כפי שהיו למעלה על טפם ונשיהם, ולא היו אלא אבודים מתוך הקהל. וישראל שמעו את קולם מלמעלה מה שצעקו מלמטה, שבשעה שבלעה אותם האדמה היו צועקים: משה אמת ותורתו אמת.

שם רשעים ירקב

הזוהר הק' אומר דע לך שהשם של האדם גורם שיהיה צדיק או רשע, לכן יהיה אדם זהיר לקרוא לבנו על שם צדיק ולא על שם רשע כי כתוב בתורה שאחד מבניו של אליפז בנו של עשו קראו לו קורח כמ"ש בתורה (בראשית לו טז) "אלוף קורח" וכיון שנקרא על שם רשע, לכן קורח כפר במשה רבינו וכפר בתורה ונאבד מן העולם, רואים אנחנו עד כמה השם של האדם יש לו השפעה גדולה על מעשה האדם.

משום כך אמרו רבותינו בגמרא יומא על הפסוק: (משלי י ז) "ושם רשעים ירקב", שלא יקרא אדם לבנו שם אדם רשע, וכן כתב בספר שמע ישראל, שאין לקרוא בשמות נוכרים, כי השם הוא ממש הנשמה של האדם, וע"י שקוראים אותם בשמות של הגויים ממשיכים עליהם חיות מהסטרא אחרא.

אלא ביאר שקורח היה חולק עם עדתו, כיון הם עצמם גם כן שונאים זה את זה, וכל אחד רצה להיות ראש אבל רק מפני שרצו לחלוק על משה רבינו ואהרן עשו שולם לפי שעה. וזו מחלוקת קורח וכל עדתו שבין קורח ועדתו היה גם כן מחלוקת. כי כך נראית מחלוקת שהיא שלא לשם שמים.

הילולת התנאים הקדושים רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל

נעשית כבדה מאוד מרוב כל העוונות של עם ישראל, והקב"ה מניח בכף השנייה את נשמותיהן של עשרת הרוגי מלכות ומיד הם מכריעים את הכף לטובה.

ביום כ"ה בסיון יחול יום ההילולה של שני תנאים קדושים, התנא הקדוש רבי ישמעאל כהן גדול, והתנא הקדוש רבן שמעון בן גמליאל שהיו מעשרה הרוגי מלכות.

בזכות עשרת הרוגי מלכות התפילה שלנו מתקבלת בשמים

ולכן תיקנו חכמים (עוד יוסף חי מקץ יד) בכל בוקר לומר בתפילת שחרית (תהלים צד א) אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, להזכיר להקב"ה את נשמותיהן של עשרת הרוגי מלכות, כי בזכות עשרת הרוגי מלכות התפילה שלנו מתקבלת בשמים.

הריגת עשרת הרוגי מלכות

אחד הגזירות הקשות ביותר שהיה לעם ישראל אחרי חורבן בית המקדש השני, היה הריגת עשרת הרוגי מלכות, שעשרה תנאים צדיקים קדושי עליון נהרגו על קידוש השם במיתות קשות ואכזריות על ידי הרומאים.

הקיסר גוזר להודגם בגלל עשרת השבטים שמכרזו את יוסף

המדרש (אוצר מדרשים, עשרה הרוגי מלכות) נתן הקדוש ברוך הוא בלב הקיסר של רומי ללמוד תורת משה מפי חכמים וזקנים, והתחיל בספר בראשית והיה לומד עד שהגיע לואלה המשפטים, וכיון שהגיע לפסוק (שמות כא טז) וגונב איש ומכרו וגו' מיד צווה למלאות פלטירו מנעלים, ושלח

בזכות עשרת הרוגי מלכות הקב"ה מתמלא בדחמים על עם ישראל

כתוב בזוהר הקדוש, בכל בוקר כשמגיע זמן תפילת שחרית, בא השטן לפני הקב"ה ומביא להקב"ה את כל העוונות של כל עם ישראל, ובאותה שעה רוצה הקב"ה להחריב את כל העולם כולו, והקב"ה לוקח כף מאוזנים ומניח בכף אחת את כל העוונות של עם ישראל, והכף מאוזנים

אלא הקב"ה נותן לאדם זמן לעשות תשובה, הגמרא אומרת (ב"ק נ א) כל האומר הקב"ה וותרן יותרו מעיו, אבל הקב"ה נותן לאדם זמן לעשות תשובה אבל אם לא עושה תשובה הקב"ה יפרע ממנו או בעולם הזה או בעולם הבא שיחזרו בגלגול וכך האחים של יוסף הצדיק שמכרו אותו לעבד חזרו לעולם הזה בגלגול בעשרה תנאים קדושי עליון והוציאו אותם להורג במיתות קשות ואכזריות וזה היה פירעון על מכירת יוסף.

אמרו לקיסר תן לנו שלושה ימים

והמדרש מספר שאחרי ששמעו התנאים הקדושים את דבריו של קיסר רומא שרוצה להוציא אותם להרוג בעוון של מכירת יוסף אמרו לו תן לנו זמן ג' ימים אם נמצא זכות על עצמנו מוטב ואם לאו עשה מה שתחפוץ. ונתרצה להם לדבר זה,

רבי ישמעאל כהן גדול טיהר וקידש את עצמו והתעטף בטלית ותפילין ואמר שם השם המפורש ועלה לרקיע

ורצו התנאים הקדושים לברר אם באמת הגזירה הזאת היא מאת השם יתברך יצאו מלפניו וחלו את פני ר' ישמעאל כ"ג שיזכיר השם הגדול ויעלה לרקיע ויחקור אם נגזרה גזרה מאת השם". וטיהר ר"י את עצמו בטבילה ובקדושין ונתעטף בטלית ובתפילין והזכיר השם המפורש בפירושו. מיד נשאו הרוח והביאו למעלה עד הרקיע הששי ופגע בו גבריאל המלאך,

לקרוא לעשרה חכמי ישראל, ובאו לפניו והושיבן בקתדראות של זהב. אמר להם עומק הדין יש לי לשאול מכם ואל תאמרו לי כי אם הדין ואת האמת והמשפט. אמרו לו אמור. אמר להם ומי שגנב איש מאחיו של בני ישראל והתעמר בו ומכרו מה דינו? אמרו לו התורה אמרה מות יומת. ענה ואמר להם א"כ אתם חייבים מיתה, אמרו לו אמור למה, אמר להם על מכירת יוסף שמכרוהו אחיו, ואם הם היו בחיים הייתי דן אותם ועתה שאינם בחיים אתם תשאו עון אבותיכם.

השטן אמר להקב"ה וכי כתבת פסוק מיותר בתורה

אומר רשב"י בזהר הקדוש (זוהר חדש מגילת איכה נז א) במשך מאה שנה היה השטן עומד לפני הקב"ה, והיה אומר רבוננו של עולם וכי כתבת פסוק מיותר בתורה? הרי כתבת בתורה (שמות כא טז) וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת, והרי האחים של יוסף הצדיק מכרו אותו לעבד והם חייבים מיתה, ומרוב הקטרוג של השטן נגזר בשמים שתדך נשמתם של האחים של יוסף הצדיק ותגלגל בעשרה תנאים קדושי עליון ויוציאו אותם להורג במיתות קשות ואכזריות ויפרע מהם על מכירת יוסף.

האחים של יוסף הצדיק חזרו לעולם הזה בגלגול בעשרה תנאים

אחד ממידותיו של הקב"ה הוא "ארץ אפים" הקב"ה לא מעניש את האדם מיד

באה איזה אלמנה או יתום לשאול אותך שאלה ואתה היית עסוק ואמרת להם להמתין וגרמת להם צער וכתוב בתורה כל אלמנה ויתום לא תענון כי אם צעוק יצעק אלי שמוע ישמע צעקתו" הקב"ה אומר בתורה אם תגרמו צער לאלמנות או ליתומים אז אני יעשה את נשיכם אלמנות ובניכם יתומים ששמע רבן שמעון בן גמליאל את דבריו של רבי ישמעאל כהן גדול אמר לו ישמעאל אחי ניחמתני עכשיו אני מבין למה הקב"ה מוציא אותי להורג ואני מקבל עלי את הדין.

איך הוציאו להורג את רשב"ג ואת רבי ישמעאל כהן גדול

ואומר המדרש (אוצר מדרשים עשרה הרוגי מלכות) נכנס הקיסר וכל גדולי רומי אחריו, אמר להם מי יהרג תחלה? ענה ר' שמעון בן גמליאל אני נשיא בן נשיא מזרעו של דוד מלך ישראל ע"ה אני אהרג תחלה. ענה ר' ישמעאל כ"ג ואמר אני כהן גדול בן כ"ג מזרעו של אהרן הכהן אני אהרג תחלה ואל אראה במיתת חברי, אמר הקיסר זה אמר אני אהרוג תחלה וזה אמר אני אהרוג תחלה א"כ הפילו גורלות ביניהם, ויפול הגורל על רשב"ג וצוה הקיסר לחתוך את ראשו תחלה וחתכוהו, ונטלו אח"כ ר"י כ"ג בין ירכיו וצוח עליו במר נפש ואמר אי תורה ואי שכרה! הלשון שהיתה מבארת התורה בשבעים לשונות איך עתה לוחכת את העפר. והיה מתאונן ובוכה על רשב"ג, א"ל הקיסר מה זה ומה זה זקן שאתה בוכה על חברך

וא"ל אתה הוא ישמעאל שקונן משתבח בך בכל יום שיש לו עבד בארץ שדומה לקלסתר פניו? א"ל אני הוא. א"ל למה עלית לכאן. א"ל לפי שמלכות הרשעה גזרה גזרה עלינו לאבד ממנו עשרה חכמי ישראל ועליתי לידע אם הגזרה היא מאת הקדוש ברוך הוא, א"ל גבריאל אם היא גזרה לא חתומה תוכל לבטלה? א"ל הן, א"ל במה, א"ל בשם יתברך, מיד ענה גבריאל ואמר אשריכם בני אברהם יצחק ויעקב שגילה הקדוש ברוך הוא לכם מה שלא גילה למלאכי השרת.

ולמה המתין הקב"ה מזמן של השבטים עד זמן התנאים יותר מ1500 שנה? אלא שלא מצא הקב"ה עשרה צדיקים גדולים כמו השבטים אלא אלו.

רבי ישמעאל פייס את רשב"ג אולי פעם ציעדת איזה אלמנה שבאה לשאול שאלה

ושני התנאים הראשונים מתוך עשרת הרוגי מלכות שהרומאים הוציאו אותם להורג היה התנא הקדוש רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל, ומספר המדרש בשעה שבאו הרומאים להוציא להורג את שני התנאים הקדושים האלו אמר רבן שמעון בן גמליאל לרבי ישמעאל כהן גדול הרי עכשיו עומדים להוציא אותנו להורג כמו אנשים שהיו שודדים ורוצחים ואני לא מבין על מה? הרי קיימתי את כל התורה כולה? אמר לו רבי ישמעאל לרבן שמעון בן גמליאל הרי אתה היית הנשיא של עם ישראל ואולי פעם אחת

איך נולד רבי ישמעאל כהן גדול?

כתב השערי דורא (הלכות נדה סי' כג) מעשה באלישע כהן גדול שלא היו לו בנים מתקיימים לפני הקב"ה, אמר לפניו ריבון העולמים מפני מה יש לצדיקים בנים ולי אין בנים? יצתה בת קול והשיבו, מפני שנוהגים בטהרה בשעה ששמשו מטותיהם, הלך והרצה הדברים לאשתו, וקבלו עליהם לעשות כן. פעם אחת ירדה לטבול ופגע בה מצורע, וחזרה וטבלה ועלתה ופגע בה חזיר, וחזרה וטבלה ועלתה ופגע בה גמל, ובפעם רביעי גוי, ובפעם חמישית ערל, בשישית כלב, בשביעית חמור, בשמינית סוס, בתשיעית עם הארץ. בעשירית ישמעאל, ובכל פעם טבלה פעם אחרת, נכמרו רחמיו של הקב"ה ואמר למט"ט עד מתי צדקת זו מצטערת, לך לעמוד לפני צדקת זו על פתח המקווה ברי שתתעבר הלילה הזאת ותלד צדיק קדוש וטהור, מיד ירד מט"ט שר הפנים וישב על פתח המקווה וראתו ורצתה לחזור ולטבול. אמר לה מט"ט שר הפנים כבר בא עלבונך לפני הקב"ה והוא שגרני אצלך, מיד שמחה שמחה גדולה, הלכה ונתעברה באותה הלילה את ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול והיה דיוקנו דומה למט"ט. מה עשה מט"ט נעשה סנדק לו, לפיכך כל שעה שהיה ר' ישמעאל רוצה לעלות לרקיע היה מזכיר את השם שמסר לן מט"ט שר הפנים ועלה, עביד השערי דורא. [ומעשה זה מקורו ב"תוספתא עתיקתא" (מסכת נדה), ולפי גירסא אחת שם טבלה אותה אשה ארבעים פעם!!!].

היה לך לבכות על עצמך, א"ל ר"י איני בוכה על עצמי שחברי גדול ממני בתורה ובחכמה, ועל שקדמני בישיבה של מעלה אני בוכה.

עוד הוא מדבר ומתאונן ובוכה ומקונן נשקפה בתו של הקיסר בעד החלון וראתה יפיו של ר' ישמעאל כהן גדול ונכמרו רחמיה עליו ושלחה לאביה ליתן לה שאלה ובקשה אחת, ושלח לה הקיסר בתי כל אשר תאמרי אעשה חוץ מר' ישמעאל וחביריו. שלחה לו אבקש ממך להחיות את נפשו, שלח לה כבר נשבעתי, שלחה לו אבקשך א"כ שתצוה להפשיט את עור פניו כדי להסתכל בו במקום מראה, מיד צוה להפשיט את עור פניו, וכיון שהגיע למקום תפילין צעק צעקה גדולה ומרה ונזדעזעה שמים וארץ, צעק פעם שניה ונזדעזע כסא הכבוד. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא צדיק כזה שהראית לו כל גנזי העולם עליונים ורזי תחתונים יהרג במיתה משונה מזה הרשע, זו תורה וזו שכרה? אמר להם הניחו לו שתעמוד זכותו לדורות שלאחריו. אמר הקדוש ברוך הוא מה אעשה לבני גזירה היא ואין מי שיפר אותה. יצאה ב"ק ואמרה אם אשמע קול אחר אהפוך את כל העולם לתהו ובהו. וכששמע ר"י כך שתק. א"ל הקיסר עד עתה לא בכית ולא צעקת ועתה אתה צועק, א"ל לא על נשמתני אני צועק אלא על מצות תפילין שלוקחין ממני. א"ל הקיסר עדיין אתה בוטח באלהיך, א"ל הן יקטלני לו איחל. מיד יצאה נשמתו של ר' ישמעאל.

וקווצותיו סדורות לו תלתלים. הלך ועמד על פתח בית האסורים, אמר: (ישעיהו מב כב) מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים? ענה אותו תינוק ואמר: הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו. אמר: מובטחני בו שמורה הוראה בישראל, העבודה! שאיני זו מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקין עליו. אמרו: לא זו משם עד שפדאו בממון הרבה, ולא היו ימים מועטין עד שהורה הוראה בישראל. ומנו? רבי ישמעאל בן אלישע.

בנו ובתו של רבי ישמעאל כהן גדול

הגמרא מספרת (גיטין נח א) אמר רב יהודה אמר רב: מעשה בבנו ובבתו של ר' ישמעאל בן אלישע שנשבו לשני אדונים. לימים נזדווגו שניהם במקום אחד, זה אומר: יש לי עבד שאין כיופיו בכל העולם, וזה אומר: יש לי שפחה שאין בכל העולם כולו כיופיה, אמרו: בוא ונשיאם זה לזה ונחלק בוולדות. הכניסום לחדר, זה ישב בקרן זוית זה וזו ישבה בקרן זוית זה, זה אומר: אני כהן בן כהנים גדולים אשא שפחה? וזאת אומרת: אני כהנת בת כהנים גדולים אנשא לעבד? ובכו כל הלילה. כיון שעלה עמוד השחר, הכירו זה את זה, ונפלו זה על זה וגעו בבכיה עד שיצאה נשמתן. ועליהן קונן ירמיה: (איכה א טז) על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים.

פעם אחת נכנסתי להקטיד קטורת

כתוב בגמרא (ברכות ז א) אמר רבי ישמעאל בן אלישע: פעם אחת נכנסתי

רבי ישמעאל למד עם מלאך מ"ט

וסיפר רבי ישמעאל כהן גדול כשהייתי בגיל 13 הייתי לומד את התורה, והייתי משכח את מה שלמדתי ולא הייתי זוכה להבין העומק בתורה, עד שהלכתי אצל התנא הקדוש רבי חנניה בן הקנה ושאלתי אותו מה אני יעשה שאני שוכח מה שלמדתי ולא זוכה להבין את העומק שבתורה?

אמר לי רבי חנניה בן הקנה לצום במשך ארבעים יום ואחרי ארבעים יום שיצום יתגלה אליך מלאך מ"ט, והוא יעזור לך ללמוד תורה ואחרי שצמתי ארבעים יום ולמדתי תורה בקדושה ובטהרה יום אחד שישבת בבית המדרש ולמדתי תורה פתאום ירדה אש והקיפה את בית המדרש ונתגלה אלי מלאך מ"ט ואמר לי למה הרעשת את כל העולם כולו? אמר לו רבי ישמעאל לא לכבודי עשיתי את זה, אלא כדי לעשות רצון קוני, אמר לו אתה בגוף טמא ואתה רוצה לעשות רצון קונן לך ותטבול בנהר עשרים וארבע טבילות ותצום ותפרוש מכל תאוות העולם הזה וכך עשה, והיה יורד מלאך מ"ט ומלמד תורה את רבי ישמעאל והיה מטייל איתו בעולמות העליונים.

רבי ישמעאל כהן גדול כשהיה ילד קטן נלקח בשבי לרומא

הגמרא במסכת גיטין (נח א) מספרת מעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לדרך גדול שברומי, אמרו לו: תינוק אחד יש בבית האסורים, יפה עינים וטוב רואי

הכח הגדול של אמידת קדיש אחרי
דברי תודה

הגמרא אומרת אמר רבי ישמעאל כהן גדול, גילה לי מלאך מ"ט, בשעה שהחכם יושב בבית המדרש, ודורש דרשה ואחרי הדרשה אומרים קדיש, והקהל עונה אמן יהא שמיה רבה, באותה שעה הקב"ה לוקח את כל הגזירות הרעות בשמים ומיד מבטל את כולם.

להקטיר קטורת לפני ולפנים, וראיתי אכתריאל יה' ה' צבאות שהוא יושב על כסא רם ונשא ואמר לי: ישמעאל בני, ברכני! - אמרתי לו: יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במידת הרחמים ותכנס להם לפנים משורת הדין, ונענע לי בראשו. וקמשמע לן שלא תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך.

מוסדות
התורה והחסד
בית מאיד

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר
הרב שמואל שמעון טולידאנו שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיד
רחוב העצמאות 39 דובע סיטי אשדוד

ביום שלושי כ"ט סיון
28/06/2022

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב:
058-4150707